

ЗАКОН

О ПРЕКРШАЈИМА

ДЕО ПРВИ

МАТЕРИЈАЛНО-ПРАВНЕ ОДРЕДБЕ

Глава I

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређују се: појам прекршаја, услови за прекршајну одговорност, услови за прописивање и примену прекршајних санкција, систем санкција, прекршајни поступак и поступак извршења одлуке.

Појам прекршаја

Члан 2.

Прекршај је противправна скривљено извршена радња која је прописом надлежног органа одређена као прекршај.

Нема прекршаја уколико је искључена противправност или кривица иако постоје сва битна обележја прекршаја.

Законитост у прописивању прекршаја и прекршајних санкција

Члан 3.

Нико не може бити кажњен за прекршај, нити се према њему могу применити друге прекршајне санкције, ако то дело пре него што је било извршено није било законом, или на закону заснованом пропису, одређено као прекршај и за које законом или другим на закону заснованом пропису, није прописано којом врстом и висином санкције учинилац прекршаја може бити кажњен.

Прописивање прекршаја

Члан 4.

Прекршаји се могу прописивати законом или уредбом, односно одлуком скупштине аутономне покрајине, скупштине општине, скупштине града и скупштине града Београда.

Органи овлашћени за доношење прописа о прекршајима могу прописивати само казне и заштитне мере предвиђене овим законом и у границама које одређује овај закон.

Органи овлашћени за доношење прописа из става 1. овог члана могу прописивати прекршајне казне и заштитне мере само за повреде прописа које они доносе у оквиру своје надлежности утврђене уставом и законом, под условима одређеним овим законом.

Орган који је овлашћен да прописује прекршајне казне и заштитне мере не може ово право пренети на друге органе.

Врсте и сврха прекршајних санкција

Члан 5.

Прекршајне санкције су: казне, опомена, заштитне мере и васпитне мере.

Сврха прописивања, изрицања и примене прекршајних санкција је да грађани поштују правни систем и да нико убудуће не учини прекршај.

Временско важење прописа

Члан 6.

На учиниоца прекршаја примењује се закон односно пропис који је важио у време извршења прекршаја.

Ако је после учињеног прекршаја једном или више пута измењен пропис, примењује се пропис који је најблажи за учиниоца.

Просторно важење прописа

Члан 7.

Одредбе о прекршајима важе на територији Републике Србије кад су прописане законом или уредбом, односно на територији јединица територијалне аутономије и јединица локалне самоуправе, кад су прописане одлуком скупштине аутономне покрајине, скупштине општине, скупштине града или скупштине града Београда.

За прекршај предвиђен прописима Републике Србије казниће се учинилац ако је прекршај учињен на територији Републике Србије или ако је учињен на домаћем броду или ваздухоплову док се налази ван територије Републике Србије.

За прекршај учињен у иностранству казниће се учинилац прекршаја само ако је то одређено законом или уредбом.

У случају из става 2. овог члана може се, под условом узајамности, уступити гоњење за прекршај страниј држави у којој учинилац прекршаја који је страни држављанин има пребивалиште.

Некажњавање за прекршај

Члан 8.

Нико не може бити кажњен у прекршајном поступку два или више пута за исту прекршајну радњу.

Неће се казнити за прекршај лице које је у кривичном поступку или у поступку за привредни преступ правоснажно оглашено кривим за дело које има и обележја прекршаја.

Дипломатски имунитет

Члан 9.

Прекршајни поступак неће се водити нити ће се изрицати казна против лица која уживају дипломатски имунитет.

Глава II

ИЗВРШЕЊЕ ПРЕКРШАЈА

Радња извршења прекршаја

Члан 10.

Прекршај може бити извршен чињењем или нечињењем.

Прекршај је извршен нечињењем кад је прописом предвиђено као прекршај, пропуштање да се предузме одређено чињење.

Време извршења прекршаја

Члан 11.

Прекршај је извршен у време када је учинилац радио или био дужан да ради, без обзира када је последица наступила.

Место извршења прекршаја

Члан 12.

Прекршај је извршен како у месту где је учинилац радио или био дужан да ради, тако и у месту где је последица наступила.

Нужна одбрана

Члан 13.

Нема прекршаја ако је радња прописана као прекршај учињена у нужној одбрани.

Нужна је она одбрана која је неопходно потребна да учинилац од свог добра или од добра другог одбије истовремени противправни напад.

Учинилац који је прекорачио границе нужне одбране, може се блаже казнити. Ако је то прекорачење учињено под нарочито олакшавајућим околностима, учинилац неће одговарати за прекршај.

Крајња нужда

Члан 14.

Нема прекршаја ако је радња прописана као прекршај учињена у крајњој нужди.

Крајња нужда постоји ако је прекршај учињен да учинилац отклони од свог добра или добра другог истовремену нескривљену опасност која се на други начин није могла отклонити, и ако при томе учињено зло није веће од зла које је претило.

Учинилац који је прекорачио границе крајње нужде, може се блаже казнити. Ако је то прекорачење учињено под особито олакшавајућим околностима, неће одговарати за прекршај.

Сила и претња

Члан 15.

Нема прекршаја ако је радња прописана као прекршај учињена под утицајем силе или претње.

Покушај

Члан 16.

За покушај прекршаја учинилац ће се казнити само ако је то посебно прописано.

Глава III

ПРЕКРШАЈНА ОДГОВОРНОСТ

Субјекти и услови одговорности

Члан 17.

Физичко лице, правно лице, одговорно лице у правном лицу, одговорно лице у државном органу, органу територијалне аутономије и јединице локалне самоуправе и предузетник могу бити одговорни за прекршај само кад је то прописом о прекршају предвиђено.

Физичко лице је одговорно за прекршај ако је у време извршења прекршаја било урачунљиво и прекршај извршило са умишљајем или из нехата.

Под условима из става 2. овог члана за прекршај одговара одговорно лице у правном лицу, одговорно лице у државном органу и предузетник.

Правно лице је одговорно за прекршај учињен скривљено предузетом радњом или пропуштањем дужног надзора од стране органа управљања или одговорног лица или скривљеном радњом другог лица које је у време извршења прекршаја било овлашћено да поступа у име правног лица.

Правно лице које се налази у стечају одговорно је за прекршај учињен пре отварања или у току стечајног поступка, али му се не може изрећи казна, него само заштитна мера одузимања предмета и одузимање имовинске користи.

Република Србија, државни органи, органи територијалне аутономије, град и јединице локалне самоуправе не могу бити одговорни за прекршај.

Урачунљивост

Члан 18.

Није урачунљив учинилац прекршаја који у време извршења прекршаја није могао схватити значај свог чињења или нечињења, или није могао управљати својим поступцима, услед трајне или привремене душевне болести или друге теже душевне поремећености или заосталог душевног развоја.

Околност да је прекршај учињен под утицајем алкохола или других омамљујућих средстава не искључује одговорност учиниоца.

Кривица

Члан 19.

Крив је учинилац који је у време када је учинио прекршај поступао са умишљајем или из нехата.

За прекршајну кривицу довољан је нехат учиниоца ако прописом о прекршају није одређено да ће се казнити само ако је прекршај учињен са умишљајем.

Прекршај је учињен из нехата кад је учинилац био свестан да услед његовог чињења или нечињења може наступити забрањена последица, али је олако држао да је може спречити или да она неће наступити, или кад није био свестан могућности наступања забрањене последице, иако је према околностима и према својим личним својствима био дужан и могао бити свестан те могућности.

Прекршај је учињен са умишљајем кад је учинилац био свестан свог дела и хтео његово извршење или кад је био свестан да услед његовог чињења или нечињења може наступити забрањена последица, и пристао је на њено наступање.

Стварна заблуда

Члан 20.

Није крив за прекршај учинилац који је у време извршеног прекршаја био у стварној заблуди.

Стварна заблуда постоји кад је учинилац у време извршења прекршаја погрешно сматрао да постоје околности према којима би, да су оне стварно постојале, његова радња била дозвољена.

Правна заблуда

Члан 21.

Непознавање прописа којим је прекршај предвиђен не искључује одговорност, али учинилац прекршаја који из оправданих разлога није знао да је та радња забрањена, може се блаже казнити.

Саизвршилаштво

Члан 22.

Ако више лица учествовањем у радњи извршења прекршаја заједнички учине прекршај или остварујући заједничку одлуку другом радњом битно допринесу извршењу прекршаја, свако од њих казниће се казном прописаном за тај прекршај.

Подстрекавање

Члан 23.

Ко другог са умишљајем подстрекне да учини прекршај казниће се као да га је сам учинио.

Помагање

Члан 24.

Ко другом са умишљајем помогне да изврши прекршај казниће се као да га је сам учинио.

Границе одговорности саучесника

Члан 25.

Подстрекач и помагач су одговорни у границама свог умишљаја.

С обзиром на природу прекршаја, начин и околности под којима је подстрекавање или помагање извршено и степен кривице подстрекача и помагача, подстрекач и помагач могу се блаже казнити или се поступак против њих може обуставити.

Одговорност одговорног лица у правном лицу

Члан 26.

Одговорним лицем, у смислу овог закона, сматра се лице коме су у правном лицу поверени одређени послови који се односе на управљање, пословање или процес рада, као и лице које у државном органу, органу територијалне аутономије и јединице локалне самоуправе врши одређене дужности.

Законом се може прописати да за прекршај одговара одговорно лице у државном органу, органу територијалне аутономије или органу јединице локалне самоуправе.

Није одговорно за прекршај одговорно лице које је поступало на основу наређења другог одговорног лица или органа управљања и ако је предузело све радње које је на основу закона, другог прописа или акта било дужно да предузме да би спречило извршење прекршаја.

Одговорност одговорног лица не престаје зато што му је престао радни однос у правном лицу, државном органу или органу јединице локалне самоуправе нити зато што је настала немогућност кажњавања правног лица услед његовог престанка.

Страно физичко лице, правно и одговорно лице

Члан 27.

Страно физичко лице, страно правно лице и одговорно лице одговарају за прекршаје једнако као и домаће физичко, правно и одговорно лице.

Страно правно лице и одговорно лице казниће се за прекршај учињен на територији Републике Србије ако страно правно лице има пословну јединицу или представништво у Републици Србији.

Глава IV

КАЗНЕ

Врсте и сврха казни

Члан 28.

За прекршај се могу прописати казна затвора, новчана казна, рад у јавном интересу или казнени поени са поништењем важења возачке дозволе.

У оквиру опште сврхе прекршајних санкција (члан 5. став 2. овог закона), сврха кажњавања је да се изрази друштвени прекор учиниоцу због извршеног прекршаја и да се утиче на њега и на сва остала лица да убудуће не чине прекршаје.

Начин прописивања казни

Члан 29.

За један прекршај се може алтернативно прописати казна затвора или новчана казна, али се може изрећи само једна од њих.

За прекршај учињен ради стицања материјалне користи законом се могу прописати и казна затвора и новчана казна и обе се могу изрећи заједно.

За прекршај правног лица може се прописати само новчана казна.

Надлежност за прописивање казни

Члан 30.

Казна затвора и казнени поени са поништењем возачке дозволе могу се прописати само законом.

Новчана казна и рад у јавном интересу, могу се прописати законом или уредбом, односно одлуком скупштине аутономне покрајине, скупштине општине, скупштине града или скупштине града Београда.

Изрицање казни

Члан 31.

Казна затвора се може изрећи само као главна казна.

Новчана казна, рад у јавном интересу и казнени поени са поништењем возачке дозволе могу се изрећи и као главна и као споредна казна.

Ако су новчана казна и казна затвора прописане алтернативно, казна затвора се изриче само за прекршај којим су биле проузроковане теже последице или за прекршаје који указују на већи степен кривице учиниоца.

Казна затвора

Члан 32.

Казна затвора се не може прописати у трајању краћем од једног ни дужем од тридесет дана.

За теже прекршаје јавног реда и мира и теже прекршаје којима се угрожава живот или здравље људи, или услед којих могу настати друге теже последице може се прописати казна затвора до шездесет дана.

Казну затвора може изрећи само прекршајни суд (у даљем тексту: суд).

Казна затвора не може се изрећи трудној жени, после навршена три месеца трудноће, ни мајци док дете не наврши једну годину живота, а ако је

дете мртво рођено или ако је умрло после порођаја док не прође шест месеци од дана порођаја.

Рад у јавном интересу

Члан 33.

Рад у јавном интересу је неплаћени рад у корист друштва којим се не вређа људско достојанство и не остварује профит.

Рад у јавном интересу се може изрећи само уз пристанак учиниоца а не може трајати краће од 10 часова нити дуже од 120 часова, с тим што се не може обављати дуже од два часа дневно.

Приликом изрицања рада у јавном интересу, суд ће имати у виду врсту извршеног прекршаја, узраст, физичку и радну способност, психичка својства, образовање, склоности и друге посебне околности које се односе на личност учиниоца.

Казнени поени

Члан 34.

За прекршаје против безбедности саобраћаја на путевима законом се могу прописати казнени поени у распону од 1 до 18.

Казна из става 1. овог члана изриче се под условима предвиђеним овим законом ако другим законом није другачије прописано.

Уз казну из става 1. учиниоцу могу бити изречене допунске обавезе у циљу едукације возача или праћења његовог понашања у саобраћају. Врсте допунских обавеза и услови за њихово изрицање прописују се посебним законом.

Казнени поени се могу изрећи возачу који поседује важећу возачку дозволу издату у Републици Србији или возачу коме је правоснажном одлуком забрањено управљање возилом на моторни погон.

Ако је током две године возач добио 18 или више казних поена, суд му пресудом поништава возачку дозволу.

У случају из става 5. овог члана возачка дозвола престаје да важи са правоснажношћу судске пресуде.

После једне године од правоснажности судске пресуде којом му је поништена возачка дозвола учинилац под законом прописаним условима може поново стећи возачку дозволу.

Новчана казна

Члан 35.

Законом или уредбом новчана казна може се прописати у распону:

1. од 500,00 до 50.000,00 динара за физичко лице или одговорно лице;
2. од 10.000,00 до 1.000.000,00 динара за правно лице;
3. од 5.000,00 до 500.000,00 динара за предузетника.

Одлукама скупштине аутономне покрајине, скупштине општине, скупштине града или скупштине града Београда, могу се прописати новчане казне до половине износа прописаног у ставу 1. овог члана.

Новчана казна која се наплаћује на месту извршења прекршаја може се за физичко лице и одговорно лице прописати у фиксном износу од 500,00 до 5.000,00 динара, а за правно лице и предузетника у фиксном износу од 2.000,00 до 20.000,00 динара.

Изузетно од одредаба ст. 1 - 3. овог члана, законом се могу прописати посебни распони казне за следеће прекршаје:

- у сразмери са висином причињене штете или неизвршене обавезе, вредности робе или друге ствари која је предмет прекршаја, али не више од двадесетоструког износа тих вредности - за прекршаје из области јавних прихода, јавног информисања, царинског, спољнотрговинског и девизног пословања, промета роба и услуга и промета хартијама од вредности;

- у износу највише до 10% опредељеном у односу на приход који су правно лице, одговорно лице у правном лицу или предузетник остварили у обрачунској години која је претходила години када је прекршај учињен - за прекршаје из области спречавања, ограничавања или нарушавања конкуренције.

Рок плаћања новчане казне

Члан 36.

У пресуди се одређује рок плаћања новчане казне, који не може бити краћи од петнаест дана нити дужи од три месеца од дана правоснажности пресуде.

У оправданим случајевима, суд може решењем дозволити да се новчана казна исплати у ратама, при чему исти суд одређује начин и рок плаћања, који не може бити дужи од шест месеци.

На решење из става 2. овог члана није дозвољена жалба.

Замена неплаћене новчане казне

Члан 37.

Ако кажњено физичко лице, у одређеном року не плати новчану казну у целини или делимично у року, новчана казна или неплаћени део казне замениће се радом у јавном интересу или казном затвора.

У случају из става 1. неплаћена новчана казна замениће се радом у јавном интересу или казном затвора тако што се за сваких започетих петстотина динара одређује два дана рада у јавном интересу или један дан

затвора, с тим што рад у јавном интересу не може да траје дуже од 60 дана, а казна затвора не може бити краћа од једног, ни дужа од тридесет дана.

Део неплаћене новчане казне који није могао бити замењен казном затвора или радом у јавном интересу, наплаћује се принудним путем.

Ако после одлуке суда из става 3. овог члана кажњено физичко лице исплати новчану казну, казна затвора или рад у јавном интересу неће се извршити. Уколико је извршење казне започето, па кажњено лице исплати остатак новчане казне, обуставиће се издржавање казне затвора и рада у јавном интересу.

Ако кажњено физичко лице исплати део новчане казне, остатак казне ће се сразмерно заменити радом у јавном интересу или казном затвора.

Ако је поред новчане казне кажњеном била изречена и казна затвора, затвор којим се замењује новчана казна и изречена казна затвора не могу трајати дуже од шездесет дана.

Ако су у случају из става 1. овог члана за више прекршаја биле изречене казне затвора преко тридесет дана и новчана казна, затвор којим се замењује новчана казна не може, заједно са изреченом казном затвора, прећи деведесет дана.

Ако су за прекршај прописане и новчана казна и казна затвора, казна затвора којом се замењује изречена новчана казна не може прећи највишу меру казне затвора прописану за тај прекршај.

Новчана казна изречена предузетнику замењује се казном затвора, по правилима по којима се казном затвора замењује новчана казна изречена физичком лицу.

Замена новчане казне у казну затвора врши се на основу решења суда против којег је дозвољена жалба у року од 3 дана.

Принудна наплата новчане казне

Члан 38.

Професионалном војнику новчана казна не може бити замењена казном затвора или радом у јавном интересу.

Ако кажњено правно лице и одговорно лице у правном лицу не плате у одређеном року изречену новчану казну, наплата ће се извршити принудним путем.

Одмеравање казне

Члан 39.

Казна за прекршаје одмерава се у границама које су за тај прекршај прописане, а при томе се узимају у обзир све околности које утичу да казна буде већа или мања, а нарочито: тежина и последице прекршаја, околности под којима је прекршај учињен, степен кривице учиниоца, личне прилике учиниоца и држање учиниоца после учињеног прекршаја.

Не може се узети у обзир као отежавајућа околност раније изречена казна или заштитна мера, ако је од дана правоснажности пресуде до дана доношења нове пресуде протекло више од две године.

При одмеравању висине новчане казне узете се у обзир и имовно стање учиниоца.

Ублажавање казне

Члан 40.

Ако се приликом одмеравања казне утврди да прекршајем нису проузроковане теже последице, а постоје олакшавајуће околности које указују да се и блажом казном може постићи сврха кажњавања, прописана казна може се ублажити на један од следећих начина:

1. изрећи казна испод најмање мере казне која је прописана за тај прекршај, али не испод најмање законске мере те врсте казне;
2. уместо прописане казне затвора изрећи новчана казна или рад у јавном интересу;
3. уместо прописане казне затвора и новчане казне изрећи само једна од тих казни.

Накнада штете као разлог обуставе поступка

Члан 41.

Суд може обуставити поступак против учиниоца прекршаја за који је прописана новчана казна, ако је он добровољно после извршења прекршаја а пре покретања прекршајног поступка отклонио противправно стање или надокнадио штету коју је изазвао прекршајем.

Стицај прекршаја

Члан 42.

Ако је учинилац једном радњом или са више радњи учинио више прекршаја за које му се истовремено суди, претходно ће се утврдити казна за сваки од тих прекршаја, па ће се за све те прекршаје изрећи јединствена казна.

Јединствена казна ће се изрећи по следећим правилима:

1. ако је за све прекршаје у стицају утврђена казна затвора, изрећи ће се јединствена казна затвора, која не може бити већа од шездесет дана;
2. ако је за све прекршаје у стицају утврђена новчана казна, изрећи ће се јединствена новчана казна која представља збир утврђених новчаних казни, с тим што јединствена новчана казна не може бити већа од двоструког износа највеће новчане казне предвиђене овим законом;
3. ако је за све прекршаје у стицају утврђена казна рада у јавном интересу, изрећи ће се јединствена казна рада у јавном интересу која не може трајати дуже од 120 часова;

4. ако је за прекршаје у стицају утврђена казна затвора, а за друге прекршаје новчана казна, изрећи ће се једна казна затвора и једна новчана казна по тач. 1. и 2. овог става;

5. ако су за прекршаје у стицају утврђени казнени поени, изрећи ће се јединствена казна која одговара збиру свих појединачних казнених поена, а који не може бити већи од 18 казнених поена.

Урачунавање задржавања и притвора у казну

Члан 43.

Време за које је учинилац прекршаја задржан пре доношења пресуде урачунава се у изречену казну.

Ако је против лица осумњиченог за кривично дело био одређен притвор, а кривични поступак је правоснажно окончан обуставом кривичног поступка или ослобађајућом односно одбијајућом пресудом, осим због стварне ненадлежности суда, па се за исту радњу у прекршајном поступку утврди кривица учиниоца, време проведено у притвору урачунаће се у изречену казну за прекршај.

Притвор односно задржавање које је трајало дуже од дванаест, а краће од двадесетчетири часа рачуна се у један дан затвора, односно 500,00 динара новчане казне.

Глава V

ОПОМЕНА

Члан 44.

Уместо новчане казне за прекршај може се изрећи опомена ако постоје околности које у знатној мери умањују одговорност учиниоца, тако да се може очекивати да ће се убудуће клонити вршења прекршаја и без изрицања казне.

Опомена се може изрећи и ако се прекршај огледа у неиспуњавању прописане обавезе или је прекршајем нанесена штета, а учинилац је после покретања поступка, а пре доношења пресуде испунио прописану обавезу, односно отклонио или надокнадио нанесену штету.

Глава VI

ЗАШТИТНЕ МЕРЕ

Сврха и прописивање

Члан 45.

У оквиру опште сврхе прекршајних санкција (члан 5. став 2), сврха примене заштитне мере је да отклони услове који омогућавају или подстичу учиниоца на извршење новог прекршаја.

Заштитна мера може се прописати законом и уредбом.

Врсте заштитних мера

Члан 46.

За прекршаје се могу прописати следеће заштитне мере:

1. одузимање предмета,
2. забрана вршења одређених делатности,
3. забрана правном лицу да врши одређене делатности,
4. забрана одговорном лицу да врши одређене послове,
5. забрана управљања моторним возилом,
6. обавезно лечење алкохоличара и наркомана,
7. забрана приступа оштећеном, објектима или месту извршења прекршаја,
8. јавно објављивање пресуде,
9. удаљење странаца са територије Републике Србије.

Заштитне мере одузимања предмета, обавезног лечења алкохоличара и наркомана и удаљење странаца са територије Републике Србије могу се изрећи под условима прописаним овим законом и кад нису предвиђене прописом којим је одређен прекршај.

Изрицање заштитних мера

Члан 47.

Кад постоје услови за изрицање заштитних мера предвиђени овим или другим законом, учиниоцу прекршаја може бити изречена једна или више заштитних мера.

Заштитне мере се изричу уз изречену казну или опомену.

Заштитне мере се могу изрећи и кад прекршајна санкција није изречена ако је таква могућност прописана.

Заштитну меру изриче суд.

Одузимање предмета

Члан 48.

Предмети који су употребљени или су били намењени за извршење прекршаја или који су настали извршењем прекршаја могу се привремено или трајно одузети ако су својина учиниоца прекршаја, односно ако њима располаже правно лице учинилац прекршаја.

Предмети из става 1. овог члана могу се одузети и кад нису својина учиниоца прекршаја или њима не располаже правно лице учинилац прекршаја, ако то захтевају интереси опште безбедности, чување живота и здравља људи, сигурност робног промета или разлози морала, као и у другим случајевима предвиђеним овим законом.

Суд који је донео пресуду одредиће у складу са посебним прописима да ли ће се одузети предмети уништити, продати или предати заинтересованом органу односно организацији.

Ако је учинилац самовољно отуђио или уништио предмете или је на други начин онемогућио њихово одузимање, у пресуди ће се одредити да плати новчани износ који одговара вредности предмета.

Прописом којим се одређује прекршај може се предвидети обавезно изрицање заштитне мере одузимања предмета.

Предмети из ст. 1. и 2. овог члана одузеће се и кад се прекршајни поступак не заврши пресудом којом се окривљени оглашава кривим ако то захтевају интереси опште безбедности или разлози морала или ако је поступак прекинут из разлога што учинилац прекршаја није доступан суду, као и у другим случајевима одређеним посебним законом. О томе се доноси посебно решење на које окривљени има право жалбе.

Одузимањем предмета не дира се у право трећих лица на накнаду штете од учиниоца.

Забрана вршења одређених делатности

Члан 49.

Забрана вршења одређених делатности састоји се у привременој забрани предузетнику или другом учиниоцу прекршаја да врши одређену привредну или другу делатност за коју се издаје дозвола надлежног органа или која се уписује у одговарајући регистар.

Ако прописом којим се одређује прекршај нису посебно предвиђени услови за изрицање заштитне мере из става 1. овог члана, мера се може изрећи ако учинилац прекршаја делатност злоупотреби за извршење прекршаја или ако се оправдано може очекивати да би даље вршење те делатности било опасно по живот или здравље људи или друге законом заштићене интересе.

Забрана вршења одређене делатности може се изрећи у трајању од шест месеци до три године, рачунајући од правоснажности пресуде.

Време проведено на издржавању казне затвора не урачунава се у трајање изречене мере.

Забрана правном лицу да врши одређене делатности

Члан 50.

Забрана правном лицу да врши одређене делатности састоји се у забрани производње одређених производа или вршења одређених послова у области промета робе, финансија и услуга, или у забрани вршења других одређених послова.

Ако прописом којим се одређује прекршај нису посебно предвиђени услови за изрицање заштитне мере, мера се може изрећи ако би даље вршење одређене делатности било опасно по живот или здравље људи, штетно за привредно или финансијско пословање других правних лица или за привреду у целини.

Забрана правном лицу да врши одређену делатност може се изрећи у трајању од шест месеци до три године, рачунајући од правоснажности пресуде.

Забрана одговорном лицу да врши одређене послове

Члан 51.

Забрана одговорном лицу да врши одређене послове састоји се у забрани учиниоцу прекршаја да врши послове које је вршио у време извршења прекршаја или руководећу дужност у привредном или финансијском пословању, или одређену врсту послова, или све или неке дужности везане за располагање, коришћење, управљање или руковање повереном имовином.

Ако прописом којим се одређује прекршај није другачије одређено, забрана одговорном лицу да врши одређене послове изриче се кад одговорно лице злоупотреби дужност ради извршења прекршаја.

Забрана одговорном лицу да врши одређене послове може се изрећи у трајању од три месеца до једне године, рачунајући од правоснажности пресуде.

Време проведено на издржавању казне затвора не урачунава се у трајање изречене мере.

Забрана управљања моторним возилом

Члан 52.

Забрана управљања моторним возилом састоји се у томе да се учиниоцу забрани управљање моторним возилом.

Ако прописом којим се одређује прекршај нису посебно предвиђени услови за изрицање заштитне мере, мера се може изрећи учиниоцу прекршаја који је учинио прекршај против безбедности саобраћаја или кад

постоји опасност да ће поново учинити прекршај, односно чије раније кршење тих прописа показује да је опасно да управља моторним возилом.

При одлучивању да ли ће се изрећи та мера узете се у обзир и то да ли је учинилац возач моторног возила по занимању.

Заштитна мера из става 1. овог члана може се изрећи у трајању од тридесет дана до једне године.

Трајање изречене мере рачуна се од дана правоснажности пресуде. Орган унутрашњих послова одузме возачку дозволу, а ако учинилац нема издату дозволу, орган унутрашњих послова неће му издати нову дозволу, односно дозволити полагање возачког испита док изречена мера траје.

Време проведено на издржавању казне затвора не урачунава се у трајање мере.

Обавезно лечење алкохоличара и наркомана

Члан 53.

Обавезно лечење алкохоличара и наркомана може се изрећи лицу које је учинило прекршај услед зависности од сталне употребе алкохола или опојних дрога и код кога постоји опасност да ће услед ове зависности и даље да чини прекршаје.

Пре изрицања мере из става 1. овог члана, суд ће прибавити мишљење вештака односно надлежне здравствене организације.

При изрицању мере из става 1. овог члана учиниоцу прекршаја наложиће се обавезно лечење у одговарајућој здравственој или другој специјализованој установи. Ако учинилац прекршаја без оправданих разлога одбије лечење, мера ће се извршити принудним путем.

Заштитна мера из става 1. овог члана најдуже може трајати до године дана, а извршење изречене мере обуставиће се и пре истека времена одређеног у пресуди ако здравствена организација установи да је лечење завршено.

Забрана приступа оштећеном, објектима или месту извршења прекршаја

Члан 54.

Забрана приступа оштећеном, објектима или месту извршења прекршаја изриче се ради спречавања учиниоца да понови прекршај или да настави да угрожава оштећеног.

Мера из става 1. овог члана изриче се на писмени предлог подносиоца захтева за покретање прекршајног поступка или на усмени захтев оштећеног, истакнут при саслушању у прекршајном поступку.

Одлука суда којом је изречена забрана приступа мора да садржи: временски период у ком се извршава, податке о лицима којима учинилац не сме

приступати, назначење објеката којима не сме приступити и у које време, места или локација у оквиру којих се учиниоцу забрањује приступ.

Изречена мера забране приступа оштећеном укључује и меру забране приступа заједничком стану или домаћинству у периоду за који важи забрана.

Заштитна мера забране приступа може се изрећи у трајању до године дана, рачунајући од правоснажности пресуде.

О одлуци суда којом се изриче забрана приступа обавештава се оштећени, орган унутрашњих послова надлежан за извршење мере и Центар за социјални рад, уколико се мера односи на забрану учиниоцу приступа деци или брачном другу.

Кршење забране приступа оштећеном, објектима или месту извршења прекршаја

Члан 55.

Кажњени коме је правоснажном пресудом изречена мера забране приступа а који приступи оштећеном, објектима или месту извршења прекршаја током трајања мере или оствари контакт са оштећеним на недозвољени начин или у недозвољено време, казниће се новчаном казном до 15.000,00 динара или казном затвора до 30 дана.

Казном из става 1. овог члана казниће се и оштећени на чији је предлог мера донета, који својим радњама наведе кажњеног да прекрши забрану приступа.

Јавно објављивање пресуде

Члан 56.

Заштитну меру објављивања пресуде суд ће изрећи ако сматра да би било корисно да се јавност упозна са пресудом, а нарочито ако би објављивање пресуде допринело да се отклони опасност по живот или здравље људи или да се заштити сигурност промета роба и услуга или привреда.

Према значају прекршаја суд одлучује да ли ће се пресуда објавити преко штампе, радија или телевизије или преко више наведених средстава информисања, као и да ли ће се образложење пресуде објавити у целини или у изводу, водећи при том рачуна да начин објављивања омогући обавештеност свих у чијем интересу пресуду треба објавити.

Пресуда се може објавити у року од најдуже 30 дана од дана правоснажности пресуде.

Прописом којим се одређује прекршај може се предвидети обавезно изрицање заштитне мере јавног објављивања пресуде.

Трошкови јавног објављивања пресуде падају на терет кажњеног.

Удаљење странаца са територије Републике Србије

Члан 57.

Удаљење странаца са територије Републике Србије може се изрећи странцу који је учинио прекршај због кога је непожељан његов даљи боравак у земљи.

Заштитна мера из става 1. овог члана може се изрећи у трајању од шест месеци до три године.

Трајање изречене мере тече од дана правоснажности пресуде, с тим што се време проведено на издржавању казне затвора не урачунава у трајање мере.

Посебним законом могу бити прописани услови под којима се може на одређено време одложити извршење заштитне мере из става 1. овог члана.

Стицај заштитних мера

Члан 58.

Ако је једном пресудом за више прекршаја утврђено више заштитних мера исте врсте, за које је прописано да ће се изрећи у одређеном трајању, изрећи ће се јединствена заштитна мера која је једнака збиру трајања појединачно утврђених заштитних мера, с тим да она не може прећи највишу законску границу трајања те врсте заштитне мере.

Глава VII

ОДУЗИМАЊЕ ИМОВИНСКЕ КОРИСТИ ПРИБАВЉЕНЕ ПРЕКРШАЈЕМ

Основ одузимања имовинске користи

Члан 59.

Нико не може задржати имовинску корист која је прибављена прекршајем.

Корист из става 1. овог члана се одузима пресудом којом су утврђени прекршај и одговорност за њега, под условима који су предвиђени овим законом.

Начин одузимања имовинске користи

Члан 60.

Од учиниоца прекршаја ће се одузети новац, хартије од вредности, предмети од вредности и свака друга имовинска корист која је прибављена извршењем прекршаја. Ако такво одузимање није могуће,

учинилац ће се обавезати да плати новчани износ који одговара прибављеној имовинској користи.

Ако окривљени у одређеном року не плати новчани износ из става 1. овог члана, наплата ће се извршити принудним путем.

Имовинска корист прибављена извршењем прекршаја може се одузети од лица на које је пренесена без накнаде, или уз накнаду која не одговара стварној вредности.

Одузимање имовинске користи од другог

Члан 61.

Ако је прекршајем прибављена имовинска корист за друго физичко лице или за правно лице, та ће се корист одузети.

Заштита оштећеног

Члан 62.

Ако је оштећеном у прекршајном постуку досуђен имовинско-правни захтев, одузимање имовинске користи изрећи ће се само уколико та корист прелази досуђени имовинско-правни захтев оштећеног.

Глава VIII

ОДРЕДБЕ О МАЛОЛЕТНИЦИМА

Прекршајна одговорност малолетника

Члан 63.

Против малолетника који у време када је учинио прекршај није навршио четрнаест година (дете) не може се водити прекршајни поступак.

На малолетнике који су учинили прекршај, старости од навршених четрнаест до навршених осамнаест година, примењују се одредбе ове главе, а остале одредбе овог закона само ако нису у супротности са овим одредбама.

Одговорност родитеља, усвојитеља или старатеља детета и малолетника

Члан 64.

Када је дете учинило прекршај због пропуштања дужног надзора родитеља, усвојитеља, односно старатеља, а ова лица су била у могућности да такав надзор врше, родитељи, усвојитељ, односно старатељ детета казниће се за прекршај као да су га сами учинили.

Законом се може прописати да ће се за прекршај казнити и родитељи, усвојитељ, односно старатељ малолетника старог од четрнаест до осамнаест година који је учинио прекршај, ако је учињени прекршај последица

пропуштања дужног надзора над малолетником, а били су у могућности да такав надзор врше.

Прекршајне санкције према малолетницима

Члан 65.

Малолетнику који је у време извршења прекршаја навршио четрнаест, а није навршио шеснаест година (млађи малолетник) могу се изрећи само васпитне мере.

Малолетнику који је у време извршења прекршаја навршио шеснаест година, а није навршио осамнаест година (старији малолетник) може се изрећи васпитна мера или казна.

Заштитна мера се може изрећи малолетнику уз васпитну меру, ако је због природе прекршаја то неопходно.

Само суд може малолетнику изрећи васпитну меру, новчану казну, казну затвора и заштитну меру.

Врсте васпитних мера

Члан 66.

Малолетницима се могу се изрећи следеће васпитне мере:

1. мере упозорења и усмеравања: укор и посебне обавезе и
2. мере појачаног надзора.

Мере упозорења и усмеравања се изричу кад је таквим мерама потребно утицати на личност малолетника и његово понашање и када су оне довољне да се постигне сврха ових мера.

Мере појачаног надзора изричу се кад за васпитавање и развој малолетника треба предузети трајније васпитне мере уз одговарајући стручни надзор и помоћ.

Укор

Члан 67.

Укор се изриче малолетнику према којем није потребно предузети трајније васпитне мере, а нарочито кад се из његовог односа према учињеном прекршају и његове спремности да убудуће не чини прекршаје може закључити да ће изреченом васпитном мером бити постигнута сврха ове мере.

При изрицању укора, малолетнику ће се указати на друштвену неприхватљивост његовог поступка и уколико поново учини прекршај, могућност изрицања и друге васпитне мере.

Посебне обавезе

Члан 68.

Уколико суд оцени да је одговарајућим захтевима и забранама, потребно утицати на малолетника и његово понашање, може малолетнику одредити једну или више посебних обавеза и то:

1. да се извини оштећеном;
2. да у оквиру својих могућности, поправи или надокнади штету коју је проузроковао;
3. да не посећује одређена места и избегава друштво одређених лица која на њега негативно утичу;
4. да се подвргне одвикавању и лечењу од зависности од алкохола, дрога или других опојних средстава и средстава зависности;
5. да се ради учења или провере знања саобраћајних прописа упуту у надлежну установу за оспособљавање возача;
6. да се, без накнаде, укључи у рад хуманитарних организација или у послове еколошког, социјалног или локалног значаја;
7. да се укључи у рад спортских и других секција у школи уз педагошки надзор наставника.

Обавезе из става 1. тач. 1. до 7. овог члана, не могу трајати дуже од шест месеци и не смеју ометати малолетничково школовање или запослење.

У оквиру обавезе из става 1. тачка 2. овог члана суд ће одредити висину, облике и начин поправљања штете, при чему лични рад малолетника може трајати највише до 20 часова у периоду од месец дана и мора бити тако распоређен да не смета редовном школовању или запослењу малолетника.

Суд ће приликом изрицања посебних обавеза упозорити малолетника да се због неиспуњења одређених обавеза, оне могу заменити другом обавезом или васпитном мером.

Извршење посебних обавеза спроводи се уз надзор Центра за социјални рад који о извршавању обавеза обавештава суд.

Мере појачаног надзора

Члан 69.

Васпитне мере појачаног надзора изричу се ако је потребно да се према малолетнику изврши трајнија мера васпитања.

Меру појачаног надзора од стране родитеља, усвојитеља или старатеља, суд ће изрећи ако су родитељи, усвојитељ или старатељ пропустили да врше потребну бригу и надзор над малолетником, а у могућности су да овакав надзор врше и то се од њих с основом може очекивати.

Ако родитељи, усвојитељ или старатељ не могу вршити појачани надзор над малолетником, малолетнику ће се изрећи појачан надзор органа старатељства.

Мере појачаног надзора из ст. 2. и 3. овог члана могу трајати најдуже једну годину.

Услови за изрицање васпитних мера

Члан 70.

При изрицању васпитних мера узимају се у обзир старост малолетника, степен његовог душевног развоја, психичке карактеристике и мотиви због којих је учинио прекршај, досадашње васпитање, околина и услови под којима је живео, тежина прекршаја, да ли му је већ пре тога била изречена васпитна мера, као и све остале околности које утичу на избор васпитне мере којом ће се најбоље постићи сврха васпитања.

Ради утврђивања околности из става 1. овог члана, суд мора саслушати родитеље и усвојитеља малолетника, његовог старатеља и друга лица која могу пружити потребне податке.

Обустава извршења и измена одлуке о васпитној мери

Члан 71.

Кад се после доношења одлуке којом је изречена васпитна мера појаве околности којих није било у време доношења одлуке или се за њих није знало, а оне би биле од утицаја на доношење одлуке, извршење изречене мере може се обуставити или се изречена мера може заменити другом васпитном мером.

Поновно одлучивање о васпитним мерама

Члан 72.

Ако је од правоснажности одлуке којом је изречена нека од васпитних мера или посебних обавеза, протекло више од шест месеци, а извршење није започето, суд ће поново одлучити о потреби да се изврши изречена мера или посебна обавеза. При томе може одлучити да се раније изречена мера или посебна обавеза, изврши, не изврши или да се замени неком другом васпитном мером или посебном обавезом.

Суд је дужан да води посебну евиденцију за сваког малолетника коме је изречена васпитна мера.

Кажњавање старијих малолетника

Члан 73.

Старијем малолетнику може се изрећи казна само ако је у време када је учинио прекршај, према својој душевној развијености могао схватити значај своје радње и управљати својим поступцима и ако због тежих последица

прекршаја или већег степена прекршајне одговорности не би било оправдано применити васпитну меру.

Казна затвора старијем малолетнику може се изрећи изузетно, при чему се мора имати у виду природа прекршаја, личне особине и понашање малолетника.

Казна затвора која се изрекне старијем малолетнику не може бити дужа од петнаест дана, нити се новчана казна може заменити затвором у трајању дужем од петнаест дана.

Изрицање васпитне мере или казне за прекршаје у стицају

Члан 74.

Ако је малолетник учинио више прекршаја у стицају, суд ће при избору васпитних мера јединствено ценити све прекршаје и изрећи само једну меру.

Ако суд за неки од прекршаја утврди казну, а за друге прекршаје васпитне мере, изрећи ће само казну.

Тако ће поступити и ако се после изречене васпитне мере односно казне утврди да је малолетник пре или после њеног изрицања учинио прекршај.

Дејство пунолетности

Члан 75.

Ако је малолетник постао пунолетан пре доношења одлуке суд неће изрећи васпитну меру.

Ако је малолетник постао пунолетан после доношења одлуке којим је била изречена васпитна мера, суд ће решењем обуставити извршење те мере.

Глава IX

ЗАСТАРЕЛОСТ

Застарелост покретања и вођења прекршајног поступка

Члан 76.

Прекршајни поступак не може се покренути ако протекне једна година од дана када је прекршај учињен.

Застаревање прекршајног гоњења не тече за време за које се гоњење не може предузети по закону.

Застаревање се прекида сваком процесном радњом надлежног органа која се предузима ради гоњења учиниоца прекршаја.

После сваког прекида застаривање почиње поново да тече.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, за прекршаје из области царинског, спољнотрговинског, девизног пословања, јавних прихода и финансија, промета роба и услуга и ваздушног саобраћаја може се посебним законом прописати дужи рок застарелости гоњења.

Рок из става 5. овог члана не може бити дужи од пет година.

Прекршајно гоњење застарива у сваком случају кад протекне два пута онолико времена колико се по закону тражи за застарелост гоњења.

Застарелост извршења казне и заштитне мере

Члан 77.

Изречена казна и заштитна мера не могу се извршити ако је од дана правоснажности пресуде протекла једна година.

Застаривање извршења казне и заштитне мере почиње од дана правоснажности пресуде којом је изречена казна односно заштитна мера.

Застаривање извршења казне и заштитне мере не тече за време за које се извршење не може предузети по закону.

Застаривање се прекида сваком процесном радњом надлежног органа која се предузима ради извршења казне, односно заштитне мере.

После сваког прекида застаривање почиње поново да тече.

Извршење казне односно заштитне мере застарива у сваком случају кад протекне два пута онолико времена колико се по закону тражи за извршење казне, односно заштитне мере.

ДЕО ДРУГИ

ПРЕКРШАЈНИ ПОСТУПАК

Глава X

ОСНОВНА НАЧЕЛА ПОСТУПКА

Начело законитости

Члан 78.

Овај закон утврђује правила којима се осигурава да нико невин не буде кажњен, а да се одговорном учиниоцу прекршаја изрекне прекршајна санкција под условима које предвиђа овај закон и на основу законито спроведеног поступка.

Законитост у изрицању прекршајних санкција

Члан 79.

Учиниоцу прекршаја казну или другу санкцију може изрећи само надлежни суд и орган државне управе (у даљем тексту: орган управе) који води прекршајни поступак по овом закону.

Оптужно начело

Члан 80.

Прекршајни поступак покреће се и води на основу захтева овлашћеног органа или оштећеног.

Утврђивање истине

Члан 81.

Суд је дужан да истинито и потпуно утврди чињенице које су важне за доношење законите одлуке и да са једнаком пажњом испита и утврди како чињенице које терете окривљеног тако и оне које му иду у корист.

Помоћ неукој странци

Члан 82.

Суд је дужан да се стара да незнање или неуконост странака не буде на штету њихових права.

Економичност прекршајног поступка

Члан 83.

Суд је дужан да поступак спроведе без одуговлачења, али тако да то не буде на штету доношења правилне и законите одлуке.

Слободна оцена доказа

Члан 84.

Суд оцењује доказе по свом слободном уверењу.

Које ће чињенице узети као доказане, суд одлучује на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа посебно, свих доказа заједно и на основу резултата целокупног поступка.

Право на одбрану

Члан 85.

Пре доношења одлуке, окривљеном се мора дати могућност да се изјасни о чињеницама и доказима који га терете и да изнесе све чињенице и доказе који му иду у корист, осим у случајевима предвиђеним законом.

У прекршајном поступку окривљени мора већ на првом испитивању бити обавештен о прекршају за који се терети и о основама оптужбе, осим ако се поступак на основу овог закона не спроводи без испитивања окривљеног.

Ако уредно позвани окривљени не дође и не оправда изостанак или у одређеном року не да писмену одбрану, а његово испитивање није нужно за утврђивање чињеница које су од важности за доношење законите одлуке, пресуда се може донети и без испитивања окривљеног.

Окривљени има право да се брани сам или уз стручну помоћ браниоца кога сам изабере. Суд је дужан да приликом првог испитивања окривљеног поучи о праву на браниоца.

Употреба језика у прекршајном поступку

Члан 86.

Прекршајни поступак се води у складу са одредбама закона којим се уређује службена употреба језика и писама.

Окривљени, сведоци и друга лица која учествују у прекршајном поступку имају право да при извођењу појединих радњи у поступку или на усменом претресу употребљавају свој језик.

Ако се радња у прекршајном поступку односно усмени претрес не води на језику тог лица, обезбедиће се усмено превођење онога што то лице или други износи, као и исправа и другог писменог доказног материјала.

О праву на превођење поучиће се лице из става 2. овога члана, које се може одрећи тог права ако зна језик на коме се води прекршајни поступак. У записнику ће се забележити да је дата поука и изјава учесника.

Превођење обавља тумач кога одреди суд који води прекршајни поступак.

Двостепеност прекршајног поступка

Члан 87.

Против одлука надлежних органа донетих у првом степену може се изјавити жалба ако овим законом није другачије одређено.

Пресуда односно решење донето у прекршајном поступку постају правоснажни даном доношења пресуде Вишег прекршајног суда.

Забрана преиначења на горе

Члан 88.

Ако је жалба изјављена само у корист окривљеног, пресуда се у делу који се односи на изречену санкцију не може изменити на његову штету, нити се у поновљеном поступку може донети неповољнија пресуда за окривљеног.

Накнада штете неоправдано задржаном или кажњеном лицу

Члан 89.

Лице које је неоправдано кажњено за прекршај или је без основа задржано има право на накнаду штете која му је тиме причињена, као и друга права утврђена законом.

По захтеву лица из става 1. овог члана, министарство надлежно за послове правосуђа, спроводи поступак ради постизања споразума о постојању, врсти и висини накнаде.

Правна помоћ

Члан 90.

Судови и органи управе који воде прекршајни поступак, дужни су једни другима и другим судовима пружати правну помоћ у пословима из своје надлежности.

Органи унутрашњих послова и други органи управе дужни су судовима и другим органима управе који воде прекршајни поступак, пружати правну помоћ и извршавати њихове налоге у пословима из своје надлежности.

Судови су дужни да пружају правну помоћ државним и другим органима достављањем списа, исправа и других података, ако се тиме не омета ток прекршајног поступка.

Глава XI

ОРГАНИ НАДЛЕЖНИ ЗА ВОЂЕЊЕ ПОСТУПКА

Надлежност судова

Члан 91.

Прекршајни поступак у првом степену воде прекршајни судови, уколико за вођење прекршајног поступка нису надлежни органи управе.

Прекршајни поступак у другом степену води Виши прекршајни суд.

Виши прекршајни суд одлучује о жалбама на одлуке суда, о жалбама на одлуке које у прекршајном поступку донесу органи управе, о сукобу

и преношењу месне надлежности судова и врши друге послове одређене законом.

Виши прекршајни суд прегледа и прати рад судова, прибавља од судова податке и извештаје потребне за праћење прекршајне праксе, примену закона и других прописа, праћење и проучавање друштвених односа и појава и податке о другим питањима од интереса за остваривање њихове функције.

Члан 92.

Јавност рада суда обезбеђује се пре свега: јавним одржавањем претреса, објављивањем одлука, давањем обавештења заинтересованим лицима о току прекршајног поступка, упознавањем јавности о свом раду путем средстава јавног информисања.

Ради очувања тајне, заштите морала, интереса малолетника или заштите других посебних интереса друштвене заједнице, може се искључити јавност рада у свим или само у појединим фазама прекршајног поступка.

Састав суда

Члан 93.

Судија прекршајног суда суди и одлучује као судија појединац.

Виши прекршајни суд суди и одлучује у већу састављеном од троје судија.

Општа месна надлежност

Члан 94.

За вођење прекршајног поступка у првом степену месно је надлежан суд на чијем подручју је прекршај учињен или покушан.

Суд који је месно надлежан за вођење прекршајног поступка против правног лица надлежан је и за вођење прекршајног поступка против одговорног лица у правном лицу.

Ако је прекршај учињен на домаћем броду или домаћем ваздухоплову, за вођење прекршајног поступка у првом степену месно је надлежан суд на чијем се подручју налази домаћа лука или ваздухопловно пристаниште у коме се завршава путовање учиниоца прекршаја, а ако је учинилац прекршаја члан посаде, надлежан је суд на чијем се подручју налази матична лука брода односно матично пристаниште ваздухоплова.

Ако је прекршај извршен или покушан на подручју више прекршајних судова, надлежан је онај суд који је први започео поступак, а ако поступак још није започет, суд коме је пре поднет захтев за покретање прекршајног поступка.

Супсидијарна месна надлежност

Члан 95.

Ако није познато место извршења прекршаја, месно је надлежан суд на чијем подручју окривљени има пребивалиште или боравиште, односно седиште окривљеног правног лица уколико се важност прописа којим је прекршај одређен простире и на подручју на коме се налази његово пребивалиште или боравиште, односно седиште окривљеног правног лица.

Ако нису познати ни место извршења прекршаја ни пребивалиште или боравиште окривљеног, надлежан је суд на чијем се подручју окривљени пронађе односно ухвати или се сам пријави.

Кумулација месне надлежности

Члан 96.

Ако је исто лице окривљено за више прекршаја па су за вођење прекршајног поступка надлежна два или више судова, надлежан је онај суд који је по захтеву овлашћеног органа први започео поступак, а ако поступак још није започет надлежан је суд коме је прво поднесен захтев за покретање прекршајног поступка.

Спајање и раздвајање прекршајног поступка

Члан 97.

Суд који је надлежан за вођење прекршајног поступка против учиниоца прекршаја надлежан је и за вођење поступка против саучесника.

За саизвршиоца надлежан је, по правилу суд, који је као надлежан за једног од њих, први започео поступак.

Против учиниоца прекршаја и саучесника спровешће се, по правилу, јединствен прекршајни поступак и донети једна пресуда, а ако је то целисходно, поступак против појединих саучесника може се раздвојити. У том случају ће се донети посебна пресуда.

Поступак против правног лица и одговорног лица

Члан 98.

Против правног лица и одговорног лица у правном лицу води се јединствен прекршајни поступак, осим ако постоје законски разлози да се води поступак само против једног од њих.

Ако се против одговорног лица у правном лицу не може покренути поступак, поступак ће се покренути и спровести само против правног лица.

Ако је правно лице престало да постоји или постоје друге правне сметње за вођење поступка, поступак ће се покренути и спровести само против одговорног лица у правном лицу.

Преношење месне надлежности

Члан 99.

Кад је надлежни суд из правних или стварних разлога спречен да поступа у одређеном предмету, дужан је да о томе извести Виши прекршајни суд који ће одредити други стварно надлежан суд.

Против решења из става 1. овог члана није дозвољена жалба.

Поступање у случају ненадлежности

Члан 100.

Суд је дужан да по службеној дужности пази на своју стварну и месну надлежност и чим примети да није надлежан, решењем се оглашава ненадлежним и без одлагања доставља предмет надлежном суду или другом надлежном органу.

Ако суд коме је предмет достављен као надлежном сматра да је надлежан суд који му је предмет доставио, покренуће поступак за решавање сукоба надлежности.

Решавање сукоба надлежности

Члан 101.

О сукобу надлежности између судова решава Виши прекршајни суд.

Док се не реши сукоб надлежности између судова, сваки од њих дужан је да предузима оне радње у поступку за које постоји опасност од одлагања.

Против решења којим је одлучено о сукобу надлежности није дозвољена жалба.

Сукоб надлежности између судова и других органа надлежних за вођење прекршајног поступка решава Уставни суд Србије.

Сукоб надлежности између органа управе који воде прекршајни поступак, решава се по општим правилима за сукоб надлежности органа управе.

Глава XII

ИЗУЗЕЋЕ

Основи за изузеће

Члан 102.

Судија који учествује у прекршајном поступку изузеће се:

1. ако је оштећен прекршајем;
2. ако му је окривљени, бранилац окривљеног, представник окривљеног правног лица, подносилац захтева за покретање прекршајног поступка, оштећени или његов законски заступник односно пуномоћник, брачни друг или сродник по крви у правој линији до било ког степена сродства, у побочној линији до четвртог степена, а по тазбинском сродству до другог степена;
3. ако је са окривљеним, представником окривљеног правног лица, браниоцем окривљеног, службеним лицем које је у име овлашћеног органа поднело захтев за покретање прекршајног поступка или оштећеним у односу старатеља, стараника, усвојитеља, усвојеника, хранитеља или храњеника;
4. ако је у истом предмету као службено лице у име овлашћеног органа поднео захтев за покретање прекршајног поступка или је учествовао као представник окривљеног правног лица, бранилац окривљеног, законски заступник или пуномоћник оштећеног, или је саслушан као сведок или као вештак;
5. ако је у истом предмету учествовао у доношењу првостепене пресуде;
6. ако постоје околности које изазивају сумњу у његову непристрасност.

Дужност судије кад постоје разлози за изузеће

Члан 103.

Судија који учествује у прекршајном поступку, чим сазна да постоји који од разлога за изузеће из члана 102. става 1. тач. 1-5. овог закона, дужан је да прекине сваки рад на том предмету и да о томе обавести председника суда, који ће одредити другог судију. Ако се ради о изузећу председника суда, он ће одредити себи заменика између судија тог суда.

Ако је председник суда истовремено и једини судија у том суду или ако из других разлога не може да себи одреди заменика из истог суда затражиће од председника Вишег прекршајног суда да делегира другог судију.

Ако судија сматра да постоје друге околности које оправдавају његово изузеће (члан 102. став 1. тачка 6. овог закона), обавестиће о томе председника прекршајног суда, а ако се ради о случају из става 2. овог члана, председника Вишег прекршајног суда.

Подношење захтева за изузеће

Члан 104.

Изузеће судије због постојања неког од разлога за изузеће из члана 102. овог закона могу тражити окривљени и овлашћени подносилац захтева за покретање прекршајног поступка (у даљем тексту: странке).

Захтев за изузеће судије, странке могу поднети до доношења пресуде, односно решења.

Захтев за изузеће председника и судија Вишег прекршајног суда странка може поднети у жалби на првостепену пресуду.

Странка може тражити изузеће само поименично одређеног судије који у предмету поступа.

Странка је дужна да у захтеву наведе околности због којих сматра да постоји неки од законских основа за изузеће.

Поступање у случају поднетог захтева за изузеће

Члан 105.

Кад судија који је учествовао у прекршајном поступку сазна да је поднет захтев за његово изузеће, дужан је да одмах обустави сваки рад на предмету, а ако се ради о изузећу из члана 102. става 1. тачке 6. овог закона, може до доношења решења о изузећу предузимати само оне радње за које постоји опасност од одлагања.

Изузеће других учесника у поступку

Члан 106.

Одредбе о изузећу судија сходно ће се примењивати и на службено лице које води прекршајни поступак у органу управе, записничаре, тумаче и вештаке.

Одлучивање о захтеву за изузеће

Члан 107.

О захтеву за изузеће судије одлучује председник суда.

Ако се тражи изузеће председника суда, решење о изузећу доноси председник Вишег прекршајног суда.

Ако се тражи изузеће судије Вишег прекршајног суда, решење о изузећу доноси председник истог суда.

Ако се тражи изузеће председника Вишег прекршајног суда, решење о изузећу доноси Врховни суд Србије.

О изузећу записничара, тумача и вештака одлучује судија који води прекршајни поступак.

Пре доношења решења о изузећу прибавиће се изјава од лица чије се изузеће тражи, а по потреби спровешће се и друге радње.

Против решења којим се захтев за изузеће усваја није дозвољена жалба, а решење којим се изузеће одбија може се побијати само жалбом против пресуде.

Глава XIII

ОКРИВЉЕНИ

Окривљени и његова права

Члан 108.

Окривљени је лице против кога се води прекршајни поступак.

Окривљени има право да подноси доказе, ставља предлоге и користи правна средства предвиђена овим законом.

За окривљеног који није пословно способан радње у поступку предузима законски заступник.

Окривљени има право да се брани сам или уз стручну помоћ браниоца.

Бранилац окривљеног

Члан 109.

Окривљени може узети за браниоца адвоката, а њега може, у складу са законом, заменити адвокатски приправник.

Браниоца окривљеном могу узети и његов законски заступник, брачни друг, сродник по крви у правој линији, усвојитељ, усвојеник, брат, сестра и хранитељ окривљеног, као и лице са којим окривљени живи у ванбрачној заједници.

Бранилац је овлашћен да у корист окривљеног предузима све радње које може предузети окривљени.

Бранилац је дужан да поднесе пуномоћје суду, односно органу управе пред којим се води поступак. Окривљени може дати браниоцу и усмено пуномоћје на записник код суда, односно органа управе пред којим се води прекршајни поступак.

Права и дужности браниоца престају кад окривљени опозове пуномоћје.

Окривљено правно лице

Члан 110.

За окривљено правно лице у прекршајном поступку учествује његов представник, који је овлашћен да предузима све радње које може да предузима сам окривљени.

Представник окривљеног правног лица

Члан 111.

Представник окривљеног правног лица је лице овлашћено да то правно лице представља или заступа на основу закона или другог акта правног лица.

Послодавац може за представника правног лица одредити друго лице из реда својих чланова или другог радника у том правном лицу.

Представник окривљеног правног лица из ст. 1. и 2. овог члана мора да има писмено овлашћење органа који га је одредио за представника.

Представник окривљеног правног лица може бити само једно лице.

Представник окривљеног страног правног лица

Члан 112.

Представник окривљеног страног правног лица је лице које управља представништвом или другом пословном јединицом тог правног лица у Републици Србији, уколико за представника правног лица не буде одређено друго лице.

Лица која не могу бити представници правног лица

Члан 113.

Представник правног лица не може бити лице које је у истој ствари сведок.

Представник правног лица не може бити одговорно лице против кога се води поступак за исти прекршај, које истиче да је поступало на основу наређења другог одговорног лица или органа управљања.

У случајевима из ст. 1. и 2. овог члана суд је дужан да позове правно лице да у року од осам дана одреди другог представника.

Кажњавање за неодређивање представника

Члан 114.

Ако окривљено правно лице на позив суда не одреди свог представника или у року из члана 113. став 3. не одреди другог представника казниће се новчаном казном од 500,00 до 1.000,00 динара. Ако и после изрицања те казне правно лице не одреди свог представника, за свако даље неодривање позиву казниће се новчаном казном од 1.000,00 до 3.000,00 динара.

Право на браниоца

Члан 115.

Правно лице и одговорно лице у том правном лицу која имају статус окривљених у истој ствари могу имати сваки свог браниоца или заједничког браниоца.

Глава XIV

ОШТЕЋЕНИ

Члан 116.

Оштећени у смислу овог закона је лице чије је какво лично или имовинско право повређено или угрожено прекршајем.

Оштећени који је навршио шеснаест година може сам поднети захтев за покретање прекршајног поступка.

Оштећени има право да сам или преко свог законског заступника или пуномоћника:

1. подноси и заступа захтев за покретање прекршајног поступка,
2. подноси доказе, ставља предлоге и истиче имовинско-правни захтев за накнаду штете или повраћај ствари,
3. изјављује жалбу на пресуду односно решење донето поводом његовог захтева за покретање прекршајног поступка.

Глава XV

ЈАВНИ ТУЖИЛАЦ И ДРУГИ ОРГАНИ ОВЛАШЋЕНИ НА ПОКРЕТАЊЕ ПОСТУПКА

Јавни тужилац као странка у поступку

Члан 117.

Јавни тужилац је странка у прекршајном поступку.

Јавни тужилац:

1. предузима мере ради откривања, проналажења и прибављања потребних доказа за гоњење учинилаца прекршаја и успешно вођење прекршајног поступка пред судом или надлежним органом управе,
2. подноси захтев за покретање прекршајног поступка, жалбу или ванредна правна средства против одлука суда односно надлежног органа управе,

3. предузима друге радње на које је овлашћен овим законом и посебним прописима.

Јавни тужилац је стварно надлежан да поступа у прекршајном поступку уколико је поднео захтев за покретање прекршајног поступка. Ако је јавни тужилац први поднео захтев за покретање прекршајног поступка, поступак ће се водити по његовом захтеву, а наставити по захтеву оштећеног или другог органа надлежног за покретање поступка ако јавни тужилац одустане од захтева.

Ако одустане од захтева за покретање прекршајног поступка, јавни тужилац је дужан да у року од осам дана од дана одустајања од захтева, обавести оштећеног или друго лице овлашћено за покретање поступка да би наставили поступак.

Ако је оштећени или други овлашћени орган за покретање прекршајног поступка већ поднео захтев за покретање поступка, поступак ће се наставити по том захтеву.

Други орган надлежан за покретање поступка

Члан 118.

Када је према овом закону за подношење захтева за покретање прекршајног поступка надлежан други орган, он има сва права која има и јавни тужилац као странка у поступку, осим оних која јавном тужиоцу, као државном органу, припадају по посебном закону.

Глава XVI

ПОДНЕСЦИ И ЗАПИСНИЦИ

Поднесци

Члан 119.

Захтев за покретање прекршајног поступка, предлози, правни лекови и друге изјаве и саопштења (у даљем тексту: поднесци) подносе се писмено или се дају усмено на записник.

Писмени поднесци се предају непосредно или се шаљу поштом. Кратка и хитна обавештења могу се дати телефаксом, телексом, телефоном, електронском поштом или на други одговарајући начин. Службеник који је примио телефонски или на други начин, обавештење које није у писаном облику, начиниће о томе забелешку и приложити је у спис предмета.

Поднесци из става 1. овог члана морају бити разумљиви и садржати све што је потребно да би се по њима могло поступити.

Ако је поднесак неразумљив или не садржи све што је потребно да би се по њему могло поступити, судија који води прекршајни поступак наложиће подносиоцу поднеска да у одређеном року, а најкасније у року од

петнаест дана, поднесак исправи односно допуни, а ако то не учини, поднесак ће се одбацити као неуредан.

Састављање записника

Члан 120.

О свакој радњи предузетој у току прекршајног поступка саставиће се записник истовремено кад се радња врши, а ако то није могуће, непосредно после тога.

Записник пише записничар. Само кад се претресају стан или лице, или се радња предузима ван службених просторија прекршајног суда, а записничар се не може обезбедити, записник може писати лице које предузима радњу.

Кад записник пише записничар, записник се саставља на тај начин што лице које предузима радњу гласно говори записничару шта ће унети у записник.

Лицу које се испитује, односно саслушава може се дозволити да само диктира одговоре у записник. У случају злоупотребе, то право му се може ускратити.

Садржина записника

Члан 121.

У записник се уносе назив суда, место где се врши радња, дан и час кад је радња започета и завршена, лична имена присутних лица и у ком својству присуствују, као и назначење прекршајног предмета по ком се радња предузима.

Записник треба да садржи битне податке о току и садржини предузете радње. У записник се у облику приповедања убележава само битна садржина датих исказа и изјава. Питања се уносе у записник само ако је потребно да се разуме одговор.

Ако је потребно, у записник ће се дословно унети питање које је постављено и одговор који је дат. Ако су приликом предузимања радње одузети предмети или списи, то ће се назначити у записнику, а одузете ствари ће се прикључити записнику или ће се навести где се налазе.

У записник ће се унети изјава окривљеног да ли има предлога за извођење других доказа.

Приликом предузимања радњи као што су увиђај, претресање стана или лица, или препознавање лица или предмета, у записник ће се унети и подаци који су важни с обзиром на природу такве радње или за утврђивање истовестности појединих предмета (опис мера и величина предмета или трагова, стављање ознаке на предмете и др.), а ако су направљене скице, цртежи, планови, фотографије, филмски снимци и слично, то ће се навести у записнику и прикључити записнику.

Уредност записника

Члан 122.

Записник се мора водити уредно. У њему се не сме ништа избрисати, додати или мењати. Прецртана места морају остати читка.

Сва преиначења, исправке и додаци уносе се на крају записника и морају их оверити лица која потписују записник.

Читање записника

Члан 123.

Испитано односно саслушано лице, лица која обавезно присуствују радњама у прекршајном поступку, као и окривљени, бранилац и оштећени ако су присутни имају право да прочитају записник или да захтевају да им се прочита. На то је дужан да их упозори судија који предузима радњу, а у записнику ће се назначити да ли је упозорење учињено и да ли је записник прочитан. Записник ће се увек прочитати ако није било записничара, и то ће се назначити у записнику.

Потписивање записника

Члан 124.

Записник потписује испитано односно саслушано лице. Ако се записник састоји од више страница, испитано односно саслушано лице потписује сваку страницу.

На крају записника потписаће се тумач ако га је било, а при претресању и лице које се претреса или чији се стан претреса, као и сведоци који су присуствовали претресању.

Ако записничар не пише записник, записник потписују лица која присуствују радњи. Ако таквих лица нема или нису у стању да схвате садржину записника, записник потписују два сведока.

Неписмено лице уместо потписа ставља отисак кажипрста десне руке, а записничар ће испод отиска потписати његово име и презиме. Ако се услед немогућности да се стави отисак кажипрста десне руке ставља отисак неког другог прста или отисак прста леве руке, у записнику ће се назначити са којег је прста и са које руке узет отисак.

Ако испитано односно саслушано лице нема обе руке прочитаће записник, а ако је неписмено записник ће му се прочитати, и то ће се забележити у записнику.

Ако испитано односно саслушано лице одбије да потпише записник или да стави отисак прста, забележиће се то у записник и навешће се разлог одбијања.

Ако се радња није могла обавити без прекида, у записнику ће се назначити дан и час кад је настао прекид, као и дан и час када се радња наставља.

Ако је било приговора на садржину записника, навешће се у записнику и ти приговори.

Записник на крају потписују судија и записничар.

Записник о већању и гласању

Члан 125.

О већању и гласању пред Вишим прекршајним судом саставља се посебан записник.

Записник о већању и гласању садржи ток гласања и одлуку која је донета.

Записник потписују сви чланови већа и записничар.

Одвојена мишљења прикључиће се записнику о већању и гласању ако нису унесена у сам записник.

Записник о већању и гласању затвара се у посебан омот. Овај записник може разгледати само виши суд кад решава о правном леку и у том случају дужан је да записник поново затвори у посебан омот и да на омоту назначи да је разгледао записник.

Глава XVII

РОКОВИ И ВРАЋАЊЕ У ПРЕЂАШЊЕ СТАЊЕ

Рокови

Члан 126.

Рокови предвиђени овим законом не могу се продужити, осим кад је то законом изричито дозвољено.

Кад је изјава везана за рок, сматра се да је дата у року ако је пре него што рок истекне предата оном ко је овлашћен да је прими.

Кад је изјава упућена преко поште препорученом пошиљком или телеграфским путем, дан предаје пошти сматра се даном предаје онеме коме је упућено.

Предаја војној пошти у месту где не постоји редовна пошта сматра се предајом препоручене пошиљке пошти.

Окривљени који се налази у заводу за извршење заводских санкција може изјаву која је везана за рок дати и на записник или предати управи завода. Дан кад је састављен такав записник односно кад је изјава предата управи завода сматра се даном предаје органу који је надлежан да је прими.

Ако је поднесак који је везан за рок, због незнања или очигледне омашке подносиоца, предат или упућен ненадлежном органу пре истека рока а стигне надлежном органу после истека рока, сматра се да је поднет на време.

Рачунање рокова

Члан 127.

Рокови се рачунају на сате, дане, месеце и године.

Сат или дан када је достављање или саопштење извршено односно у који пада догађај од када треба рачунати трајање рока не урачунава се у рок, већ се за почетак рока узима први наредни сат односно дан. У један дан рачуна се двадесетчетири часа, а месец се рачуна по календарском времену.

Рокови одређени по месецима односно годинама завршавају се протеком оног дана последњег месеца односно године који по свом броју одговара дану када је рок отпочео. Ако нема тог дана у последњем месецу, рок се завршава последњег дана тог месеца.

Ако последњи дан рока пада на државни празник или у недељу или у неки други дан када суд не ради, рок истиче протеком наредног радног дана.

Рок за враћање у пређашње стање

Члан 128.

Окривљеном који из оправданих разлога пропусти рок за изјаву жалбе на одлуку, суд, односно орган управе који води прекршајни поступак, решењем ће дозволити враћање у пређашње стање ради изјаве жалбе, ако у року од осам дана од дана престанка узрока због кога је пропуштен рок поднесе молбу за враћање у пређашње стање и ако истовремено с молбом преда жалбу.

После протека месец дана од дана пропуштеног рока не може се тражити враћање у пређашње стање.

Молба за враћање у пређашње стање подноси се органу који је донео првостепену одлуку.

Молба за враћање у пређашње стање не задржава извршење одлуке, али орган коме је предата молба може, према околностима, одлучити да се са извршењем застане до доношења одлуке по молби.

Одлучивање о враћању у пређашње стање

Члан 129.

О враћању у пређашње стање одлучује суд, односно орган управе који је донео првостепену одлуку која се побија жалбом.

Кад суд, односно орган управе дозволи враћање у пређашње стање због пропушеног рока за жалбу, жалбу са списима предмета доставиће на решавање Вишем прекршајном суду.

Против решења којим се дозвољава враћање у пређашње стање није дозвољена жалба.

Суд, односно орган управе из става 1. овог члана жалбу против решења којим није дозвољено враћање у пређашње стање, са жалбом на одлуку и осталим списима предмета доставиће на решавање Вишем прекршајном суду. Ако Виши прекршајни суд дозволи враћање у пређашње стање због пропушеног рока за жалбу, истом пресудом ће одлучити о жалби изјављеној против првостепене одлуке.

Глава XVIII

ТРОШКОВИ ПРЕКРШАЈНОГ ПОСТУПКА

Шта обухватају трошкови

Члан 130.

Трошкови прекршајног поступка су издаци учињени поводом прекршајног поступка од његовог покретања до завршетка.

Трошкови прекршајног поступка су:

1. трошкови за сведоке, вештаке и тумаче;
2. трошкови увиђаја;
3. подвозни трошкови окривљеног;
4. издаци за довођење окривљеног;
5. подвозни и путни трошкови службених лица;
6. нужни издаци оштећеног односно његовог законског заступника и награда и нужни издаци његовог пуномоћника;
7. награда и нужни издаци браниоца;
8. трошкови превођења и
9. паушални износи.

Обавеза плаћања трошкова

Члан 131.

.Трошкови прекршајног поступка падају на терет лица које је кажњено за прекршај.

Трошкове поступка за прекршај за који је поступак обустављен сноси суд, односно орган управе који је поступак водио.

Ако је прекршајни поступак обустављен због лажног захтева оштећеног или због одустанка оштећеног од поднетог захтева, трошкове поступка сноси оштећени.

Захтев за накнаду награде и нужних издатака браниоца подноси се у року од три месеца од дана достављања правоснажне одлуке о трошковима.

Одлука о трошковима

Члан 132.

У одлуци о трошковима ће се навести ко сноси трошкове прекршајног поступка, у ком износу и у ком року је дужан да их плати.

Ако за утврђивање висине трошкова нема довољно података, о трошковима ће се одлучити када се ти подаци прибаве.

Кад у пресуди није одлучено о трошковима поступка, одлучиће се о томе накнадно, посебним решењем на које је дозвољена жалба.

Рок из става 1. овог члана не може бити краћи од петнаест ни дужи од тридесет дана од дана правоснажности одлуке.

Солидарни трошкови

Члан 133.

Лице које је окривљено за више прекршаја неће сносити трошкове за прекршај, за који је прекршајни поступак обустављен, ако је могуће те трошкове издвојити из укупних трошкова.

У пресуди којом је више окривљених оглашено кривим, суд ће одредити колики ће део трошкова сносити сваки од њих, а ако то није могуће, одлучиће да сви окривљени солидарно носе трошкове. Плаћање паушалног износа одредиће се за сваког окривљеног посебно.

Трошкови откривања учиниоца

Члан 134.

Кад је посебним прописом одређено да ће трошкове настале поводом откривања прекршаја сносити учинилац, на предлог подносиоца захтева обавезаће се окривљени да плати те трошкове.

Разлог за ослобађање од дужности накнаде трошкова

Члан 135.

У одлуци којом се одлучује о трошковима суд, односно орган управе може ослободити окривљеног од дужности да у целисти или делимично накнади трошкове прекршајног поступка, ако би њиховим плаћањем било доведено у питање издржавање окривљеног или лица која је он дужан да по закону издржава.

Трошкови превођења

Члан 136.

Трошкови превођења на језик националних мањина који настану применом одредаба устава и закона којим се уређује службена употреба језика и писама, падају на терет суда, односно органа управе који води поступак.

Накнадна наплата трошкова

Члан 137.

Трошкови прекршајног поступка из члана 130. става 1. тач. 1. и 2. овог закона исплаћују се унапред из средстава прекршајног суда, односно органа управе који води прекршајни поступак, а наплаћују се доцније од лица која су дужна да их накнаде по одредбама овог закона.

Сходна примена прописа о накнади трошкова у кривичном поступку

Члан 138.

Прописи о накнади трошкова сведоцима, вештацима и тумачима као и други трошкови у кривичном поступку сходно ће се примењивати у прекршајном поступку.

Глава XIX

ИМОВИНСКО-ПРАВНИ ЗАХТЕВ

Расправљање о имовинско-правном захтеву

Члан 139.

О имовинско-правном захтеву одлучује само суд.

Имовинско-правни захтев који је настао услед извршења прекршаја расправиће се на захтев оштећеног или другог овлашћеног лица, по правилу у прекршајном поступку осим ако се тиме значајније не одуговлачи поступак.

Имовинско-правни захтев може се односити на накнаду штете и повраћај ствари.

Лица овлашћена на подношење захтева

Члан 140.

Предлог за остваривање имовинско-правног захтева у прекршајном поступку може поднети лице које је овлашћено да такав захтев остварује у парници, најкасније до доношења првостепене пресуде.

Лице овлашћено на подношење имовинско-правног захтева дужно је да одређено означи свој захтев и да поднесе доказе.

Одлучивање о захтеву

Члан 141.

Ако докази изведени у прекршајном поступку не пружају поуздан основ да се удовољи имовинско-правном захтеву у целини или делимично, суд ће упутити оштећеног или друго овлашћено лице да имовинско-правни захтев односно вишак тог захтева може да остварује у парници.

Ако је захтев за покретање прекршајног поступка решењем одбачен или је прекршајни поступак обустављен, оштећени или друго овлашћено лице ће се упутити да свој имовинско-правни захтев оствари у парници.

Ако је оштећена имовина у државној својини, о обустављању прекршајног поступка обавештава се републички јавни правобранилац.

Против одлуке о имовинско-правном захтеву оштећени или друго овлашћено лице које је поднело захтев има право жалбе.

Рок за накнаду штете

Члан 142.

Ако суд делимично или у целини усвоји имовинско-правни захтев у пресуди ће се одредити рок у коме је окривљени дужан да накнади причињену штету односно да врати ствар.

Рок за накнаду штете и повраћај ствари не може бити дужи од петнаест дана од дана правоснажности пресуде.

Глава XX

ДОНОШЕЊЕ И САОПШТАВАЊЕ ОДЛУКА

Врсте одлука

Члан 143.

У прекршајном поступку одлуке се доносе у облику пресуде, решења, наредбе, закључка и забелешке.

Пресуду доноси само суд, а решења, наредбе, закључке и забелешке доносе и органи управе надлежни за вођење прекршајног поступка.

Члан 144.

Одлуке се саопштавају по правилу одмах након доношења.

Одлуке се саопштавају усмено присутним странкама, оштећеном и другим лицима која имају право жалбе на ту одлуку (у даљем тексту: заинтересована лица), а достављањем овереног преписа ако су одсутна.

Кад је одлука усмено саопштена, то ће се назначити у записнику или у спису, а лице коме је одлука усмено саопштена, потврдиће то својим потписом.

На захтев заинтересованог лица издаће се оверен препис одлуке која му је била усмено саопштена. Кад заинтересовано лице затражи препис одлуке, рок за жалбу рачуна се од дана доставе овереног преписа одлуке.

Заинтересована лица која не захтевају достављање преписа одлуке поучиће се о праву на жалбу и о року за жалбу.

Писмени отправак одлуке у случају из става 4. овог члана израдиће се најкасније у року од осам дана од дана усменог саопштења, а писмени отправак пресуде одмах ако се одређује извршење пресуде пре правоснажности.

Одлуке Вишег прекршајног суда

Члан 145.

Одлуке Вишег прекршајног суда доносе се после усменог већања и гласања. Одлука је донета кад је за њу гласала већина чланова већа.

Председник већа руководи већањем и гласањем и гласа последњи. Он је дужан да се стара да се сва питања свестрано и потпуно размотре.

Ако се у погледу појединих питања гласови поделе на више различитих мишљења тако да ни једно од њих нема већину, раздвојиће се питање и гласање ће се понављати док се не постигне већина. Ако се на тај начин не постигне већина, одлука ће се донети тако што ће се гласови који су најнеповољнији за окривљеног прибројити гласовима који су од ових мање неповољни, све док се не постигне већина.

Чланови већа не могу одбити да гласају о питањима која постави председник већа, али члан већа који је гласао да се прекршајни поступак обустави и остао у мањини није дужан да гласа о казни. Ако не гласа, сматра се да је пристао на глас који је за окривљеног најповољнији.

Већање и гласање врши се у нејавној седници.

У просторији у којој се већа и гласа могу бити присутни само чланови већа и записничар.

Глава XXI

ДОСТАВЉАЊЕ ПИСМЕНА И РАЗМАТРАЊЕ СПИСА

Достављање писмена

Члан 146.

Писмена се достављају преко поште или преко органа општине или преко других органа или организација, или преко службеног лица суда који је донео одлуку, или непосредно у просторијама суда.

Достављање се по правилу врши радним даном.

Достављање се по правилу врши у стану, пословној просторији или на радном месту лица коме се доставља писмено.

Члан 147.

Позив ради испитивања окривљеног односно давања писмене одбране или за саслушање, као и све одлуке од чијег достављања тече рок за жалбу достављају се лично.

На исти начин достављају се и одлуке оштећеном, за које од дана достављања тече рок за жалбу.

Позив за усмени претрес или друге позиве суд може и усмено упутити лицу које се пред њим налази, уз поуку о последицама недоласка. Такав усмени позив забележиће се у записнику који ће позвано лице потписати, осим ако је позив забележен у записнику о претресу. Сматра се да је тиме извршена достава.

Писмено за које је у овом закону одређено да се има лично доставити предаје се непосредно лицу коме је упућено. Ако се лице коме се писмено мора лично доставити не затекне тамо где се достављање има извршити, достављач ће писмено предати некоме од његових пунолетних чланова домаћинства, који је дужан да писмено прими.

Ако лице коме се писмено мора лично доставити или пунолетни члан његовог домаћинства одбије да прими писмено, достављач ће забележити на доставници дан, сат и разлог одбијања пријема, а писмено ће оставити у стану или прибити на врата примаоца и тиме се сматра да је достављање извршено.

Ако се достављање врши на радном месту лица коме се писмено има лично доставити, а то лице се ту не затекне, достављање се може извршити достављањем лицу овлашћеном за пријем поште које је дужно да прими писмено, или лицу које је запослено на истом месту.

Ако се утврди да је лице коме се писмено има доставити одсутно и да му лица из ст. 4. и 6. овог члана због тога не могу писмено на време предати, писмено ће се вратити уз назначење где се одсутни налази.

Достављање браниоцу, заступнику и пуномоћнику

Члан 148.

Ако окривљени има браниоца, све одлуке од чијег достављања тече рок за жалбу доставиће се браниоцу, а ако их има више, само једном од њих.

Ако оштећени има законског заступника или пуномоћника, одлуке из става 1. овог члана ће се доставити њему, а ако их има више, само једном од њих.

Потписивање доставнице

Члан 149.

Потврду о извршеном достављању (доставницу) потписују прималац и достављач.

Прималац ће на доставници сам назначити дан пријема. Дан и месец пријема исписују се словима и бројкама.

Ако је прималац неписмен или није у стању да се потпише, достављач ће примаоца потписати, назначити дан пријема и ставити напомену зашто га је потписао.

Ако прималац одбије да потпише доставницу, достављач ће то забележити на доставници и назначити дан предаје и тиме је достављање извршено.

Достављање писмена војним лицима, припадницима полиције и другим лицима

Члан 150.

Војним лицима, припадницима полиције, припадницима страже у заводима за извршење заводских санкција у којима су смештена лица лишена слободе и запосленим лицима у друмском, железничком, водном и ваздушном саобраћају позив се доставља преко њихове команде, установе или непосредног старешине, а по потреби могу им се на тај начин достављати и остала писмена.

Лицима лишеним слободе достављање се врши преко управе завода у којем су смештена.

Лицима која уживају право имунитета у Републици Србији, ако међународни уговори шта друго не одређују, достављање се врши преко органа надлежног за иностране послове.

Достављање писмена државним органима, правним лицима и предузетницима

Члан 151.

Државном органу одлуке и друга писмена достављају се предајом у писарници.

Достављање правним лицима и предузетницима врши се предајом писмена лицу овлашћеном за примање писмена, а ако то није могуће, писмено ће се предати било ком запосленом који се затекне у пословној просторији примаоца.

Ако лице из става 2. овог члана одбије да прими писмено, достављач ће забележити на доставници дан, сат и разлог одбијања, а писмено ће оставити у пословној просторији примаоца.

Кад се достављају одлуке код којих од дана достављања тече рок, даном достављања сматра се дан предаје писарници односно лицу наведеном у ставу 2. овог члана.

Истицање писмена на огласној табли

Члан 152.

Кад окривљени или његов законски заступник и оштећени у току поступка промене своје пребивалиште или адресу стана, дужни су да о томе обавесте суд код кога се води поступак.

Ако то не учине, а достављач не може сазнати куда су се одселили, суд ће одредити да се сва даља достављања у поступку за ту странку врше истицањем писмена на огласној табли суда, изузев ако је реч о достављању пресуде којом му је изречена казна затвора.

Достављање се сматра извршеним по истеку осам дана од дана истицања писмена на огласној табли суда.

Разматрање и преписивање списка

Члан 153.

Подносилац захтева за покретање прекршајног поступка, окривљени, бранилац окривљеног, представник односно пуномоћник окривљеног правног лица, оштећени и његов законски заступник односно пуномоћник имају право да разматрају и преписују списе предмета.

Разматрање и преписивање списка може се дозволити и другим лицима која за то имају правни интерес.

Кад је прекршајни поступак у току, разматрање и преписивање списка дозвољава судија који води прекршајни поступак, а кад је поступак завршен, разматрање и преписивање списка дозвољава председник суда или службено лице које он одреди.

Разматрање и преписивање списка може се ускратити само ако би се тиме ометало правилно вођење прекршајног поступка или ако се искључи јавност у поступку.

После завршеног доказног поступка односно завршеног усменог претреса лицу које има оправдани интерес не може се ускратити разматрање и преписивање списка.

Против решења о ускраћивању разматрања и преписивања списка предмета дозвољена је жалба која не задржава извршење решења.

Глава XXII

ПОКРЕТАЊЕ ПРЕКРШАЈНОГ ПОСТУПКА

Подносилац захтева

Члан 154.

Прекршајни поступак покреће се на основу захтева за покретање прекршајног поступка.

Захтев за покретање прекршајног поступка подноси овлашћени орган или оштећени (у даљем тексту: подносилац захтева).

На захтев овлашћеног лица или по службеној дужности, прекршајни поступак покреће се пред органом управе, одмах по сазнању за прекршај.

Овлашћени органи из става 2. овог члана су органи управе, овлашћени инспектори, јавни тужилац и други органи и организације, које врше јавна овлашћења у чију надлежност спада непосредно извршење или надзор над извршењем прописа у којима су прекршаји предвиђени.

Оштећени као подносилац захтева за покретање прекршајног поступка

Члан 155.

Оштећени је овлашћен да поднесе захтев за покретање прекршајног поступка увек осим ако законом није одређено да је за покретање прекршајног поступка искључиво овлашћен орган из члана 154. став 4. овог закона.

Оштећени који је поднео захтев за покретање прекршајног поступка има положај странке у поступку.

Ако у случају из става 1. искључиво овлашћени орган не поднесе захтев за покретање прекршајног поступка, оштећени може у складу са одредбама овог закона поднети такав захтев.

Ако је захтев за покретање поступка поднео овлашћени орган пре него што је по захтеву оштећеног отпочео поступак, поступаће се по захтеву за покретање поступка надлежног органа.

Оштећени који није поднео захтев за покретање прекршајног поступка већ је поднео прекршајну пријаву надлежном јавном тужиоцу може, под условима предвиђеним овим законом, уколико јавни тужилац не покрене поступак, сам поднети захтев за покретање прекршајног поступка.

Јавни тужилац је дужан да у року од осам дана од дана поднете прекршајне пријаве, писмено обавести оштећеног да ли је покренуо поступак.

Оштећени може у току поступка преузети гоњење од јавног тужиоца који одустане од захтева за покретање поступка. Оштећени може остати код ранијег захтева или га променити.

Садржина захтева

Члан 156.

Захтев за покретање прекршајног поступка подноси се писмено и садржи:

1. назив подносиоца захтева и његову адресу односно лично име лица које подноси захтев;
2. назив суда, односно органа управе коме се подноси захтев;
3. основне податке о окривљеном: лично име, лично име родитеља, место и датум рођења, јединствени матични број грађана, занимање, место и адресу становања и држављанство односно назив и седиште окривљеног правног лица, а за одговорно лице у правном лицу и функцију коју обавља у том правном лицу;
4. чињенични опис радње из које произлази правно обележје прекршаја, време и место извршења прекршаја и друге околности потребне да се прекршај што тачније одреди;
5. пропис о прекршају који треба применити;
6. предлог о доказима које треба извести, уз означавање личних имена и адреса сведока, списе које треба прочитати и предмете који служе као доказ;
7. потпис и печат подносиоца захтева.

Кад захтев за покретање прекршајног поступка подноси физичко лице као оштећени, захтев не мора садржати пропис о прекршају који треба применити ни јединствени матични број грађана окривљеног лица.

Физичко лице у својству оштећеног може поднети захтев за покретање прекршајног поступка и усмено на записник.

Неуредан захтев

Члан 157.

Захтев за покретање прекршајног поступка подноси се у онолико примерака колико има окривљених и један примерак за суд, односно орган управе ако се пред њим води прекршајни поступак.

Ако захтев не садржи све податке из члана 156. овог закона или није достављен у довољном броју примерака, затражиће се од подносиоца захтева да га у одређеном року допуни односно достави остале примерке. У случају да подносилац захтева не отклони недостатке у одређеном року, сматраће се да је одустао од захтева и захтев ће се одбацити.

Рок из става 2. овог члана не може бити дужи од петнаест дана.

Испитивање услова за покретање поступка

Члан 158.

Кад надлежни суд, односно орган управе прими захтев за покретање прекршајног поступка, испитаће да ли постоје услови за покретање прекршајног поступка и одлучити о даљем току поступка.

Одбацавање захтева

Члан 159.

Кад суд, односно орган управе утврди да не постоје услови за покретање прекршајног поступка, захтев за покретање поступка, одбациће решењем.

Не постоје услови за покретање прекршајног поступка:

1. кад радња описана у захтеву није прекршај,
2. кад суд, односно орган управе није стварно надлежан за вођење прекршајног поступка,
3. кад постоје основи који искључују кривицу или одговорност за прекршај окривљеног,
4. када је наступила застарелост за покретање прекршајног поступка,
5. кад је захтев поднео неовлашћени орган односно неовлашћено лице,
6. кад постоје други законски разлози због којих се поступак не може покренути.

Решење из става 1. овог члана доставиће се подносиоцу захтева, а оштећени ће се обавестити да имовинско - правни захтев може остварити у парници.

Против овог решења подносилац захтева за покретање поступка има право жалбе у року од осам дана.

Члан 160.

Ако суд односно орган управе, не одбаци захтев за покретање прекршајног поступка, донеће решење, односно закључак о покретању прекршајног поступка.

Решење, односно закључак из претходног става садржи означење лица против кога се покреће прекршајни поступак и правну квалификацију прекршаја. Ако је захтев поднесен против више лица или за више прекршаја, у решењу се морају назначити сва лица и правна квалификација за све прекршаје. Решење, односно закључак о покретању прекршајног поступка не доставља се подносиоцу захтева ни окривљеном.

Против решења, односно закључка из претходног става жалба није дозвољена.

Поступак се води само у погледу оног прекршаја и против оног окривљеног на који се односи решење, односно закључак о покретању прекршајног поступка.

Суд и орган управе нису везани за правну квалификацију дату у захтеву за покретање прекршајног поступка односно у решењу и закључку о покретању прекршајног поступка.

Глава XXIII

МЕРЕ ЗА ОБЕЗБЕЂЕЊЕ ПРИСУСТВА ОКРИВЉЕНОГ

Врсте мера

Члан 161.

Мере које се могу предузети за обезбеђење присуства окривљеног и за успешно вођење прекршајног поступка јесу: позив, довођење, јемство и задржавање.

Приликом одлучивања коју ће од наведених мера применити, суд ће се придржавати услова одређених за примену појединих мера, водећи рачуна да се не примењује тежа мера ако се иста сврха може постићи блажом мером.

Само суд може одредити довођење, јемство и задржавање.

Позивање окривљеног

Члан 162.

Присуство окривљеног при извођењу радњи у прекршајном поступку обезбеђује се његовим позивањем. Позив окривљеном упућује суд и орган управе.

Окривљени који треба лично да присуствује извођењу радњи у прекршајном поступку, односно лично да учествује у њиховом извођењу, позива се писменим позивом.

Позивање се врши достављањем затвореног писменог позива који садржи: назив суда, односно органа управе, лично име окривљеног, назив прекршаја који му се ставља на терет, место где окривљени има доћи, дан и час кад се окривљени треба јавити, назначење да се позива у својству окривљеног, службени печат и потпис судије односно службеног лица које позива.

У позиву којим се окривљени позива назначиће се да ли мора лично присуствовати ради испитивања или своју одбрану може дати и писмено.

Кад се окривљени први пут позива, уз позив му се обавезно доставља примерак захтева за покретање прекршајног поступка.

Кад се окривљени први пут позива, поучиће се у позиву о праву да може узети браниоца и да бранилац може присуствовати његовом испитивању.

Кад се окривљени позива да лично приступи јер је његово испитивање неопходно, у позиву ће се упозорити да ће у случају неодрживања бити доведен.

Ако за утврђивање чињеничног стања присуство окривљеног није неопходно, у позиву ће се упозорити да ће у случају неодрживања, одлука бити донета без његовог испитивања.

Одредбе овог члана сходно ће се примењивати и на представника окривљеног правног лица.

Довођење окривљеног

Члан 163.

Ако се уредно позвани окривљени не одазове позиву а свој изостанак не оправда, или ако се није могло извршити уредно достављање позива, а из околности очигледно произлази да окривљени избегава пријем позива, само суд ће наредити његово довођење ако је његово присуство неопходно ради утврђивања чињеничног стања.

Довођење окривљеног може се наредити само ако је у позиву било назначено да ће бити принудно доведен ако се не одазове позиву.

Ако се уредно позвани представник окривљеног правног лица не одазове позиву, а свој изостанак не оправда, наредиће се његово довођење.

Орган управе надлежан за вођење прекршајног поступка не може одредити довођење окривљеног, али може затражити од суда да нареди његово довођење.

Наредба за довођење

Члан 164.

Наредба за довођење издаје се писмено. Наредба треба да садржи: лично име окривљеног који се има довести, разлог због чега се наређује довођење, службени печат и потпис судије који наређује довођење.

Наредбу за довођење извршавају овлашћени полицијски службеници.

Лице коме је поверено извршење наредбе предаје наредбу окривљеном односно представнику окривљеног правног лица и позива га да са њим пође. Ако позвани то одбије, доведше га принудно.

Против припадника полиције или страже завода за извршење заводских санкција у којем се извршава казна неће се издавати наредба за довођење, већ ће се затражити од њихове команде односно установе да их спроведе.

Трошкове довођења сноси доведено лице.

Привођење учиниоца прекршаја

Члан 165.

Овлашћени полицијски службеници могу и без наредбе судије привести лице затечено у вршењу прекршаја:

- ако се идентитет тог лица не може утврдити или постоји потреба провере идентитета,
- ако нема пребивалиште или боравиште,
- ако одласком у иностранство може избећи одговорност за прекршај,
- ако се довођењем спречава у настављању извршења прекршаја.

Привођење учиниоца прекршаја у случајевима из става 1. овог члана мора се извршити без одлагања.

Ако је у случајевима из става 1. овог члана учинилац прекршаја затечен у вршењу прекршаја и не може се одмах привести код судије, а постоје основи сумње да ће побећи или опасност да ће непосредно наставити да врши прекршаје, овлашћени полицијски службеник може учиниоца задржати најдуже двадесетчетири часа.

У случају из става 3. овог члана, овлашћени полицијски службеник дужан је да без одлагања о задржавању обавести лице по избору задржаног лица, као и дипломатско-конзуларног представника државе чији је држављанин, односно представника одговарајуће међународне организације ако је у питању избеглица или лице без држављанства.

Задржавање окривљеног

Члан 166.

У прекршајном поступку окривљени може бити задржан судском наредбом у следећим случајевима:

1. ако се не могу утврдити његов идентитет или пребивалиште односно боравиште, а постоји основана сумња да ће побећи;
2. ако одласком у иностранство може избећи одговорност за прекршај за који је предвиђена казна затвора;
3. ако је затечен у извршењу прекршаја, а задржавање је потребно да би се спречило даље вршење прекршаја.

Орган управе надлежан за вођење прекршајног поступка не може одредити задржавање, али може затражити од суда да одреди, продужи или укине задржавање.

Наредба о задржавању

Члан 167.

О задржавању окривљеног, судија који води прекршајни поступак, доноси наредбу у којој означава дан и сат кад је наређено задржавање, као и законски основ задржавања. Задржавање не може бити дуже од 24 часа.

Наредба о задржавању саопштава се окривљеном уз потпис.

Окривљеном који је задржан допустиће се без одлагања да о задржавању обавести лице по његовом избору, као и дипломатско-конзуларног представника државе чији је држављанин, односно представника одговарајуће међународне организације ако је у питању избеглица или лице без држављанства или браниоца, ако бранилац није био присутан приликом његовог испитивања.

Задржавање лица под дејством алкохола или других омамљујућих средстава

Члан 168.

Лице под утицајем алкохола или других омамљујућих средстава затечено у вршењу прекршаја може се по наредби суда или овлашћеног полицијског службеника задржати ако постоји опасност да ће и даље вршити прекршаје.

Задржавање лица у случају из става 1. овог члана може трајати до отрежњења, а најдуже дванаест сати.

Ако је лице из става 1. овог члана, возач моторног возила и има 1,2 г/кг или више алкохола у крви, или је под утицајем других омамљујућих средстава, задржавање је обавезно.

Задржавање је обавезно и ако лице из става 1. овог члана одбије да се подвргне испитивању на присуство алкохола или других омамљујућих средстава.

Ако је то могуће, у случају из става 1. судија ће обавестити чланове породице задржаног лица или друга лица задужена за старање о малолетнику ако је према њему одређено задржавање.

Услови за јемство

Члан 169.

Кад је прекршајни поступак покренут против окривљеног који нема стално пребивалиште у Републици Србији или који привремено борави у иностранству, као и у другим случајевима када постоји опасност да би бекством могао избећи одговорност за прекршај, може се захтевати да он лично, или ко други за њега пружи јемство да до краја прекршајног поступка неће побећи, а да сам окривљени обећа да се неће крити и да без одобрења неће напустити своје боравиште.

Јемство се не може одредити пре него што окривљени буде испитан нити без његовог пристанка.

Кад одреди јемство, суд који води прекршајни поступак затражиће од окривљеног да одреди свог пуномоћника или пуномоћника за пријем писмена.

Садржина и висина јемства

Члан 170.

Јемство увек гласи на новчани износ.

Јемство се састоји у полагању готовог новца, хартија од вредности, драгоцености или других покретних ствари веће вредности које се лако могу уновчити и чувати, или у личној обавези једног или више грађана да ће у случају бекства окривљеног платити утврђени износ јемства.

Висина јемства се одређује у износу до највише новчане казне прописане за прекршај за који се води поступак.

Ако се против истог окривљеног поступак води због више прекршаја, јемство ће се одредити до висине казне која се може изрећи за прекршај у стицају.

У случајевима из ст. 3. и 4. овог члана јемство може бити увећано за износ истакнутог имовинско-правног захтева оштећеног.

Висину јемства одређује судија који води прекршајни поступак и то у складу с тежином прекршаја, величином причињене штете, личним и породичним приликама и имовним стањем окривљеног.

Орган управе надлежан за вођење прекршајног поступка не може одредити јемство, али може затражити од суда да га одреди.

Јемство за случај одласка у иностранство

Члан 171.

Ако је прекршај учинило лице које нема пребивалиште у Републици Србији и жели напустити њену територију пре правоснажности судске одлуке, на предлог окривљеног може се одредити јемство независно од услова из става 1. члана 169. при чему се висина јемства одређује у износу до највише новчане казне која се може изрећи за прекршај за који се води поступак, увећана за износ истакнутог имовинско - правног захтева оштећеног.

Напуштање територије Републике Србије и јемство

Члан 172.

Ако окривљени побегне или напусти територију Републике Србије, решењем ће се одредити да се вредност дата као јемство унесе као приход буџета Републике Србије.

Поступање са јемством

Члан 173.

Јемство се задржава, по правилу, до доношења правоснажне пресуде.

Ако је донесена правоснажна пресуда о обустави прекршајног поступка, положено јемство се враћа.

Ако кажњени по правоснажности пресуде не плати штету или трошкове прекршајног поступка, утврђени износ ће се наплатити из положеног јемства, а ако положени износ није довољан, из њега ће се првенствено надокнадити износ штете.

Ако кажњени не плати новчану казну односно утврђени износ одузете имовинске користи, по наплати штете и трошкова прекршајног поступка наплатиће се новчана казна односно утврђени износ имовинске користи.

Ако кажњени не приступи издржавању казне затвора или извршењу заштитне мере, остатак јемства ће се у целости задржати и уплатити као приход буџета Републике Србије.

Задржавање путне исправе

Члан 174.

Суд може задржати путну исправу окривљеног до извршења пресуде, уколико нађе да би кажњено лице чије се место боравка налази у иностранству могло осујетити извршење пресуде одласком са територије Републике Србије.

О задржавању путне исправе издаје се потврда.

Орган управе надлежан за вођење прекршајног поступка не може одредити задржавање путне исправе, али може затражити од суда да то учини.

Глава XXIV

САСЛУШАЊЕ ОКРИВЉЕНОГ

Начин саслушања

Члан 175.

Окривљени се саслушава по правилу усмено.

Окривљени може бити саслушан у одсуству браниоца ако бранилац није присутан иако је обавештен о саслушању или ако за прво саслушање окривљени није обезбедио браниоца. Изјаве окривљеног о разлозима одсуствовања браниоца уносе се у записник. На исказу окривљеног који није био упозорен на право да узме браниоца по свом избору или да буде саслушан у присуству браниоца не може се засновати одлука.

Кад се окривљени први пут саслушава, питаће се за лично име, надимак ако га има, лично име једног од родитеља, место и датум рођења, чији је држављанин, занимање, адресу становања и запослења, породичне прилике, који степен стручне спреме има, каквог је имовног стања, да ли је служио војску односно да ли има чин резервног официра, да ли се води у војној евиденцији и при ком војном органу, да ли је осуђиван или прекршајно кажњаван и за шта, да ли се против њега води кривични или прекршајни поступак и за које дело, а ако је малолетан, ко му је законски заступник.

После узимања личних података, окривљеном ће се саопштити зашто се окривљује и позваће се да наведе све што има у своју одбрану.

Приликом саслушања окривљеном ће се омогућити да се у неометаном излагању изјасни о свим околностима које га терете и да изнесе све чињенице које му служе за одбрану.

Ако окривљени неће да одговара или неће да одговори на постављено питање, поучиће се да тиме може отежати прикупљање доказа за своју одбрану.

Кад окривљени заврши исказ, поставиће му се питање уколико је потребно да се попуне празнине или отклоне противречности и нејасноће у његовом излагању.

Одредбе о саслушању окривљеног сходно ће се примењивати при саслушању представника окривљеног правног лица.

Поштовање личности окривљеног

Члан 176.

Окривљени се саслушава уз пуно поштовање његове личности.

Према окривљеном се не смеју употребити сила, претња, обмана, обећање, изнуда, изнуривање или друга слична средства да би се дошло до његове изјаве или признања или неког чињења које би се против њега могло употребити као доказ.

Писмена одбрана

Члан 177.

Ако суд, односно орган управе који води прекршајни поступак нађе да непосредно усмено саслушање није потребно с обзиром на значај прекршаја и податке којима располаже, може позвати окривљеног да своју одбрану да писмено. У таквом случају окривљени може своју одбрану дати писмено или се лично јавити да усмено буде саслушан.

Члан 178.

Кад окривљени има пребивалиште или боравиште ван подручја суда, односно органа управе који води поступак, на захтев тог суда, односно органа управе може се саслушати и пред судом, односно органом управе на чијем подручју окривљени има пребивалиште или боравиште.

Суочење

Члан 179.

Окривљени може бити суочен са сведоком и са другим саокривљеним ако се њихови искази не слажу у погледу важних чињеница и ако се то неслагање не може на други начин отклонити.

Суочени ће се поставити један према другом и од њих захтевати да један другом понове своје исказе о свакој спорној околности и да расправљају о истинитости онога што су исказали. Ток суочења и изјаве при којима су суочени коначно остали, суд, односно орган управе ће унети у записник.

Испитивање преко тумача

Члан 180.

Ако је окривљени глув, постављаће му се питања писмено, а ако је нем, позваће се да писмено одговори. Ако се испитивање не може обавити на такав начин, позваће се као тумач лице које се са окривљеним може споразумети.

Глава XXV

САСЛУШАЊЕ СВЕДОКА

Својство сведока

Члан 181.

Као сведоци позивају се лица за која је вероватно да ће моћи да дају обавештења о прекршају и учиниоцу и о другим важним околностима.

Оштећени се може саслушати као сведок.

Дужност сведочења

Члан 182.

Свако лице које се као сведок позива дужно је да се одазове позиву, а ако овим законом није друкчије одређено, дужно је и да сведочи.

Позивање сведока

Члан 183.

Сведоку се доставља писмени позив, у коме се наводе лично име и занимање позваног, време и место доласка, прекршајни предмет по коме се позива, назначење да се позива као сведок и упозорење о последицама неоправданог изостанка.

Кад се оштећени позива као сведок, у позиву ће се то назначити.

Малолетно лице, које није навршило шеснаест година, позива се као сведок преко законског заступника односно старатеља, осим ако то није могуће због потребе да се хитно поступи или због других околности.

Сведоци који се због старости, болести или тешких телесних мана не могу одазвати позиву могу се саслушати у свом стану.

Забрана сведочења

Члан 184.

Не може се саслушати као сведок:

1. лице које би својим исказом повредило дужност чувања службене или војне тајне, док га надлежни орган не ослободи те дужности;
2. бранилац окривљеног о ономе што му је окривљени као свом браниоцу поверио, осим ако то сам окривљени захтева.

Ослобођење од дужности сведочења

Члан 185.

Ослобођени су од дужности сведочења:

1. брачни друг окривљеног;
2. сродници окривљеног по крви у правој линији, сродници у побочној линији до трећег степена закључно, као и сродници по тазбини до другог степена закључно;
3. усвојеник и усвојитељ окривљеног;
4. верски исповедник о ономе што му је окривљени исповедио.

Судија који води прекршајни поступак дужан је да лица из става 1. овог члана пре њиховог саслушања или чим сазна за њихов однос са окривљеним упозори да не морају сведочити. Упозорење и одговор се уносе у записник.

Малолетно лице које с обзиром на узраст и душевну развијеност није способно да схвати значај права да не мора сведочити не може се саслушати као сведок, осим ако то сам окривљени захтева.

Лице које има основа да ускрати сведочење према једном од окривљених ослобођено је од дужности сведочења и према осталим окривљеним ако се његов исказ према природи ствари не може ограничити само на остале окривљене.

Последица повреде права сведочења

Члан 186.

Ако је као сведок саслушано лице које се не може саслушати као сведок (члан 184. овог закона) или лице које је ослобођено дужности сведочења (члан 185. овог закона), а није на то упозорено или се није изричито одрекло тог права, или ако упозорење или одрицање није убележено у записник, или ако је саслушан малолетник који не може схватити значај права да не мора сведочити, или ако је исказ сведока изнуђен силом, претњом или другим забрањеним средствима, на таквом исказу сведока не може се заснивати одлука.

Ускраћивање одговора на поједина питања

Члан 187.

Сведок није дужан да одговара на поједина питања ако је вероватно да би тиме изложио себе или свог блиског сродника тешкој срамоти, знатној материјалној штети или кривичном гоњењу.

Начин саслушања сведока

Члан 188.

Сведок се саслушава пред судом, односно органом управе који води прекршајни поступак, а ако сведок има пребивалиште односно боравиште ван његовог подручја, може се саслушати пред судом, односно органом управе на чијем подручју сведок има пребивалиште односно боравиште.

Сведоци се саслушавају појединачно и без присуства осталих сведока.

Сведок је дужан да одговоре даје усмено.

Сведок ће се претходно опоменути да је дужан да говори истину и да не сме ништа прећутати, а затим ће се упозорити да давање лажног исказа представља кривично дело. Сведок ће се упозорити и да није дужан да сведочи ако постоје околности из члана 185. овог закона, а то упозорење ће се унети у записник.

После тога сведок ће се питати за лично име, име оца, старост, место рођења, пребивалиште, занимање и његов однос са окривљеним и оштећеним.

После општих питања сведок ће се позвати да изнесе све што му је о предмету познато, а затим ће му се постављати питања ради проверавања, допуне и разјашњења.

Сведок ће се увек питати откуд му је познато оно о чему сведочи.

Ако је сведок глув или нем, испитаће се на начин предвиђен у члану 180. овог закона.

Суочење сведока

Члан 189.

Сведоци се могу суочити ако се њихови искази не слажу у погледу важних чињеница. Суочени ће се о свакој околности о којој се њихови искази међусобно не слажу појединачно саслушати и њихов одговор унети у записник.

Истовремено се могу суочити само два сведока.

На суочење сведока примењују се одредбе члана 179. став 2. овог закона.

Недолазак и одбијање сведочења

Члан 190.

Ако сведок који је уредно позван не дође, а изостанак не оправда, или се без одобрења или оправданог разлога удаљи са места где треба да буде саслушан, може се наредити да се принудно доведе, а може се казнити новчано до 500,00 динара.

Одредбе о довођењу окривљеног (члан 163. овог закона) сходно се примењују и на довођење сведока.

Ако сведок дође па, пошто је упозорен на последице, неће без законског разлога да сведочи, може се казнити новчано до 500,00 динара, а ако и после тога одбије да сведочи, може се казнити новчано до 2.000,00 динара.

Решење о новчаној казни сведока уноси се у записник.

Жалба на решење о новчаној казни не задржава извршење решења.

Ако сведок пристане да сведочи непосредно пошто му је казна изречена, ставиће се ван снаге донето решење.

Ако су из разлога из ст. 1. и 3. овог члана проузроковани трошкови поступка, сведок се може обавезати да сноси те трошкове.

У случају да кажњено лице не плати новчану казну и трошкове поступка, они ће се наплатити принудним путем.

Глава XXVI

УВИЂАЈ И ВЕШТАЧЕЊЕ

Увиђај

Члан 191.

Ако је за утврђивање или разјашњење какве важне чињенице потребно лично и непосредно опажање судије који води прекршајни поступак, извршиће се увиђај.

Увиђај се може обавити и уз суделовање вештака.

Судија који води прекршајни поступак одредиће која ће се лица позвати да присуствују увиђају.

О увиђају се води записник. У записник се уноси назив суда, односно органа управе који спроводи увиђај, присутним лицима, резултатима увиђаја и другим важним чињеницама.

Вештачење

Члан 192.

Вештачење се одређује када је за утврђивање или оцену неке важне чињенице неопходно прибавити налаз и мишљење од лица које располаже стручним знањем.

Вештачење одређује писменом наредбом суд, односно орган управе који води прекршајни поступак. У наредби ће се навести у погледу којих чињеница се обавља вештачење и коме се поверава. По правилу се одређује један вештак, а ако је вештачење сложено, два или више вештака.

Вештачење се може поверити одговарајућој стручној установи, државном органу или стручњаку, првенствено са листе сталних судских вештака, а други органи или лице се могу одредити само ако постоји опасност од одлагања, ако су стални вештаци спречени или ако то захтевају друге околности.

Лица која не могу бити вештаци

Члан 193.

За вештака се не може узети лице које не може бити саслушано као сведок (члан 184. овог закона) или лице које је ослобођено од дужности сведочења (члан 185. овог закона), као ни лице које је прекршајем оштећено, а ако је такво лице узето за вештака, на његовом налазу и мишљењу не може се заснивати пресуда.

Окривљеном и оштећеном саопштиће се име вештака пре предузимања вештачења.

Захтев за изузеће вештака

Члан 194.

Окривљени, подносилац захтева и оштећени могу захтевати изузеће вештака.

Ток вештачења

Члан 195.

Пре почетка вештачења позваће се вештак да предмет вештачења брижљиво размотри, да тачно наведе све што опази и нађе и да своје мишљење изнесе непристрасно и у складу са правилима науке или вештине. Он ће се посебно упозорити да давање лажног исказа представља кривично дело.

Члан 196.

Вештаку се могу давати разјашњења, а може му се дозволити и разгледање списа. На његов захтев могу се изводити нови докази да би се утврдиле околности које су важне за вештачење.

Вештак прегледа предмете вештачења у присуству судије који води прекршајни поступак и записничара, осим ако су за вештачење потребна дужа испитивања или се испитивања врше у установама односно државном органу, или ако то траже обзири морала.

Ако се сумња да окривљени болује од душевне болести која искључује његову урачунљивост, одредиће се психијатријско вештачење.

Налаз и мишљење вештака

Члан 197.

Вештак даје свој налаз и мишљење по правилу писмено у року који му одреди судија, односно службено лице које води прекршајни поступак.

Изузетно, вештаку се може одобрити да налаз и мишљење да усмено на записник. Несагласност или нејасноће у налазу и мишљењу вештака отклониће се његовим саслушањем или понављањем вештачења преко истог или другог вештака.

Кажњавање вештака

Члан 198.

Лице које се позива као вештак дужно је да се одазове и да да свој налаз и мишљење.

Ако вештак који је уредно позван не дође, а свој изостанак не оправда или ако неоправдано одбије да вештачи, може му се наложити да надокнади проузроковане трошкове, а може се и казнити новчаном казном од 500,00 до 2.000,00 динара.

Решење о кажњавању уноси се у записник.

Жалба против решења о кажњавању вештака не одлаже извршење решења.

У случају да вештак не плати изречену новчану казну, она ће се наплатити принудним путем.

Ако вештак пристане да вештачи непосредно пошто му је казна изречена, ставиће се ван снаге донето решење.

Члан 199.

Одредбе овог закона које се односе на вештаке примењују се сходно и на тумаче.

Глава XXVII

ПРЕТРЕСАЊЕ ПРОСТОРИЈА И ЛИЦА

Основи претресања

Члан 200.

Стан и друге просторије, као и лица могу се претресати само код тежих прекршаја ако је вероватно да ће се у стану, другим просторијама, стварима или код појединих лица наћи предмет или трагови који би могли бити значајни за прекршајни поступак, или да ће се претресом стана и других просторија ухватити окривљени.

Претресање лица, просторија и ствари које припадају лицима која уживају имунитет по међународном праву није допуштено.

Наредба за претресање

Члан 201.

Претресање се одређује само писменом наредбом суда.

Наредба о претресању предаје се, пре почетка претресања, лицу код кога ће се или на коме ће се претресање извршити. Пре претресања позваће се лице на које се наредба за претресање односи да добровољно преда лице односно предмете који се траже.

Наредбу о претресању извршавају органи унутрашњих послова.

Начин претресања

Члан 202.

Претресању присуствују два пунолетна грађанина.

Држалац стана или просторије позваће се да присуствује претресању, а ако је одсутан, позваће се да претресању присуствује један од одраслих чланова домаћинства или сусед.

Претресање у просторијама правних лица може се вршити само у присуству представника тог правног лица.

Претресање лица женског пола врши службено лице истог пола или друго женско лице коме се може поверити претресање.

Закључане просторије, намештај или друге ствари отвориће се силом само ако њихов држалац или његов пуномоћник није присутан или неће добровољно да их отвори. При том ће се избегавати непотребна оштећења.

Записник о претресању

Члан 203.

О сваком претресању стана, односно просторије или лица саставиће се записник у коме ће се навести наредба на основу које се врши претресање, опис просторија односно лица које се претреса и лица односно предмета или трагова који су нађени.

Записник потписује лице код кога се или које се претреса и лица чије је присуство обавезно.

Лицу код кога је, односно које је претресано издаје се препис записника.

Поступање са нађеним предметима

Члан 204.

Ако се приликом претресања нађу предмети који су употребљени за извршење прекршаја или су прибављени прекршајем, или су настали извршењем прекршаја, или предмети који могу послужити као доказ у прекршајном поступку, ти предмети ће се привремено одузети.

Привремено одузимање предмета

Члан 205.

Предмети који могу бити одузети по овом закону могу се привремено одузети и пре доношења пресуде.

Привремено одузимање предмета одређује само суд писменом наредбом.

Законом се могу овластити и службена лица инспекцијских органа, службеници царинске службе и овлашћени полицијски службеници да привремено одузму предмете из става 1. овог члана кад у вршењу службене дужности сазнају за прекршај. Наведени органи дужни су да суд неодложно извести о привременом одузимању предмета и да се старају о чувању тих предмета, уколико законом није друкчије одређено.

Лицу од кога се одузимају предмети издаје се потврда са тачним означањем одузетих предмета.

Ако се ради о предметима који су подложни квару или ако њихово чување изискује несразмерне трошкове, суд ће одредити да се такви предмети продају, а добијени новац преда на чување банци или другој финансијској организацији.

Поступање са привремено одузетим предметима

Члан 206.

Привремено одузети предмети односно новац добијен продајом предмета вратиће се власнику ако прекршајни поступак буде обустављен, осим кад то захтевају интереси опште безбедности или разлози морала, о чему се доноси посебно решење.

Ако се не зна власник, па се ни у року од једне године од дана објављивања огласа нико не јави за предмет односно за новац добијен продајом предмета, донеће се решење да предмет постаје државна својина, односно да се новац унесе у буџет Републике Србије. Овим се не дира у право власника да у парници тражи предају предмета односно новца.

Глава XXVIII

ПРЕТРЕС

Одређивање претреса

Члан 207.

На претрес се позивају окривљени и његов бранилац, оштећени, подносилац захтева за покретање поступка и други учесници поступка. Ако је окривљени правно лице на претрес се позива представник правног лица.

У позиву на претрес окривљени ће се упозорити да ће се у случају неодржавања позиву наредити његово довођење.

Ако на претрес не дође уредно позвани окривљени и свој изостанак не оправда, суд ће одложити претрес и издати наредбу за довођење, ако не постоје услови да се претрес одржи и без присуства окривљеног.

Недолазак окривљеног

Члан 208.

Суд може одлучити да се претрес одржи у одсуству окривљеног који је уредно позван ако је он саслушан, а судија нађе да његово присуство није неопходно за правилно утврђивање чињеничног стања. Под истим условима претрес се може одржати и у одсуству уредно позваног представника односно браниоца окривљеног правног лица.

Претрес се може одржати и без присуства подносиоца захтева.

Претрес ће се одржати и ако не дође уредно позвани бранилац окривљеног.

Јавност

Члан 209.

Претрес је јаван.

Судија који води прекршајни поступак може искључити јавност за цео претрес или један његов део ако то захтевају општи интереси или разлози морала.

Ако се поступак води против малолетника, претрес ће се одржати без присуства јавности.

У случају из ст. 2. и 3. овог члана судија ће упозорити лица која присуствују претресу на коме је јавност искључена да су дужна да као тајну чувају све оно што су на претресу сазнала и указаће им се да одавање тајне представља кривично дело.

Ток претреса

Члан 210.

Претрес почиње изношењем главне садржине захтева за покретање прекршајног поступка. После провере присутности позваних лица приступа се испитивању окривљеног, а ако су окривљени правно лице и одговорно лице у правном лицу, прво се саслушава представник правног лица, а после њега одговорно лице. По саслушавању окривљеног прелази се на извођење доказа саслушањем сведока и вештака и извођење других доказа.

Ред извођења доказа утврђује судија.

О раду на претресу води се записник у који се уноси цео ток претреса.

Записник о претресу потписују судија и записничар.

Право странака на претресу

Члан 211.

Подносилац захтева, окривљени и његов бранилац, представник и бранилац правног лица и оштећени имају право да у току претреса предлажу доказе и дају друге предлоге, а по одобрењу судије који води поступак могу да постављају питања лицима која се саслушавају.

Овлашћени представник подносиоца захтева има право да на претресу измени садржину захтева.

У случају из става 2. овог члана судија ће решењем одложити претрес да би се окривљени упознао са изменом захтева и да би припремио одбрану.

После завршеног доказног поступка странке и бранилац могу дати завршну реч са својом оценом о изведеним доказима. Последња реч увек припада окривљеном односно представнику окривљеног правног лица.

Ако судија нађе да претрес не треба одлагати ради допуне поступка или ради припреме одбране окривљеног по измењеном захтеву, закључиће претрес, а може донети пресуду и јавно објавити изреку пресуде уз кратко навођење разлога.

Када у случају из става 5. овог члана, окривљени и подносилац захтева изјаве да не траже да им се достави писмено израђена пресуда и да се неће жалити, окривљеном ће се уручити, а подносиоцу захтева доставити, само препис изреке пресуде.

Глава XXIX

ОДРЖАВАЊЕ РЕДА

Старање о одржавању реда

Члан 212.

Дужност судије, односно службеног лица које у органу управе води прекршајни поступак јесте да се стара о одржавању реда за време извођења радњи у прекршајном поступку.

Ако окривљени, његов бранилац, пуномоћник, оштећени, законски заступник, сведок, вештак, тумач или друго лице које присуствује радњама у прекршајном поступку омета ред или се не покорава наређењима за одржавање реда, судија ће га опоменути. Ако опомена буде безуспешна, може се наредити да се окривљени удаљи, а остала лица могу се удаљити и казнити новчаном казном од 1.000,00 до 3.000,00 динара. Одлука судије односно службеног лица која се тиче одржавања реда уноси се у записник.

Пуномоћнику или браниоцу који после казне продужи да нарушава ред може се ускратити даље заступање односно одбрана.

Ако кажњено лице не плати изречену новчану казну у одређеном року казна ће се наплатити принудним путем.

Жалба против решења о кажњавању из става 2. овог члана не задржава извршење решења.

Против других одлука које се односе на одржавање реда и руковођење поступком жалба није дозвољена.

Глава XXX

Прекид поступка

Члан 213.

Судија односно службено лице које у органу управе води прекршајни поступак решењем ће прекинути поступак:

1. ако се не зна боравиште окривљеног или је он у бекству, или иначе није достижан државним органима, или се налази у иностранству на неодређено време;
2. ако је код окривљеног наступило привремено душевно обољење или привремена душевна поремећеност;
3. ако је за исто дело против окривљеног покренут кривични поступак, када прекид траје до доношења правоснажне судске одлуке у кривичном поступку.

Пре него што се поступак прекине, прикупиће се сви докази о прекршају и одговорности окривљеног до којих се може доћи.

Прекинути поступак наставиће се кад престану сметње које су изазвале прекид.

О прекиду и настављању поступка обавестиће се подносилац захтева, а у прекршајном поступку из области царинског, спољнотрговинског и девизног пословања, оштећени.

Глава XXXI

ПРЕСУДА

Доношење пресуде

Члан 214.

Прекршајни поступак завршава се доношењем осуђујуће односно ослобађајуће пресуде или решења којим се поступак обуставља.

Пресуда, односно решење израдиће се у року од осам дана од дана окончања свих радњи у прекршајном поступку које претходе доношењу пресуде, односно решења.

Пресуда, односно решење се заснива на изведеним доказима и чињеницама које су утврђене у поступку.

Објективни и субјективни идентитет

Члан 215.

Одлука у прекршајном поступку односи се само на лице које се захтевом за покретање прекршајног поступка терети и само на прекршај који је предмет поднетог захтева.

Суд, односно орган управе који води прекршајни поступак није везан за предлоге и оцену у погледу правне квалификације прекршаја.

Члан 216.

Решење којим се обуставља прекршајни поступак донеће се кад се утврди:

1. да је прекршајни поступак вођен без захтева, односно да подносилац захтева за покретање прекршајног поступка није био овлашћен за његово подношење;

2. да суд, односно орган управе није стварно надлежан за вођење прекршајног поступка;

3. да је окривљени за исту радњу већ правоснажно кажњен у прекршајном поступку или је прекршајни поступак правоснажно обустављен, али не због ненадлежности;

4. да је окривљени у кривичном поступку односно у поступку по привредном преступу правоснажно оглашен кривим за исто дело које обухвата и обележје прекршаја;

5. да окривљени има дипломатски имунитет;

6. да је наступила застарелост за вођење прекршајног поступка;

7. да је окривљени у току прекршајног поступка умро, односно да је окривљено правно лице престало да постоји;

8. да је овлашћени подносилац одустао од захтева за покретање прекршајног поступка пре правоснажности одлуке.

Прекршајни поступак ће се обуставити и у другим законом одређеним случајевима.

У образложењу решења укратко се наводе разлози због којих је поступак обустављен и пропис на основу ког је то учињено.

Доношење пресуде којом се окривљени оглашава кривим

Члан 217.

Пресуда којом се окривљени оглашава кривим за прекршај доноси се кад се у прекршајном поступку утврди постојање прекршаја и одговорност окривљеног за тај прекршај.

Доношење пресуде којом се окривљени ослобађа кривице

Члан 218.

Пресуду којом се окривљени ослобађа кривице суд ће изрећи:

1. ако дело за које се терети по пропису није прекршај,
2. ако има околности које искључују прекршајну одговорност окривљеног,
3. ако није доказано да је окривљени учинио прекршај за који је против њега поднет захтев за покретање прекршајног поступка.

Садржај изреке пресуде којом се окривљени оглашава кривим за прекршај

Члан 219.

Ако се окривљени огласи кривим за прекршај, изрека пресуде садржи:

1. прекршај за који се окривљени оглашава кривим уз назначење чињеница и околности које чине обележја прекршаја и од којих зависи примена одређеног прописа о прекршају;
2. прописе који су примењени;
3. одлуку о изреченим санкцијама;

4. одлуку о одузимању имовинске користи;
5. одлуку о урачунавању задржавања и притвора у изречену казну;
6. одлуку о трошковима прекршајног поступка;
7. одлуку о имовинско-правном захтеву.

Ако је окривљени кажњен новчаном казном, у пресуди ће се назначити рок плаћања казне и начин замене новчане казне у случају да окривљени казну не плати, односно назначиће се да ће се новчана казна наплатити принудним путем.

Ако је изречена заштитна мера одузимања предмета, у изреци пресуде ће се одредити и како ће се поступити са одузетим предметима. Кад изреченом мером одузимања предмета нису обухваћени предмети привремено одузети по члану 205. овог закона, у изреци пресуде ће се одредити да се ти предмети врате власнику.

Објављивање пресуде

Члан 220.

Пресуда се објављује усмено ако је окривљени присутан, а писмено израђена пресуда доставиће се окривљеном само ако то затражи.

Ако се пресуда објављује, у записник се уноси само изрека пресуде и констатује да је пресуда усмено саопштена, да је дато кратко образложење пресуде и упутство о правном леку.

Ако окривљени затражи да му се достави писмено израђена пресуда, суд је дужан да је достави у року од осам дана од дана објављивања.

Када у случају из става 1. овог члана окривљени изјави да не тражи да му се достави писмено израђена пресуда и да се неће жалити, уручиће му се, а подносиоцу захтева доставити, само препис изреке пресуде.

Пресуда за више прекршаја

Члан 221.

Ако се прекршајни поступак води због више прекршаја, у пресуди ће се навести за које се прекршаје окривљени оглашава кривим, а за које се ослобађа кривице или се поступак обуставља.

Садржина писмено израђене пресуде

Члан 222.

Писмено израђена пресуда садржи: увод, изреку, образложење и упутство о праву на жалбу, као и број, датум, потпис судије и службени печат.

Увод пресуде садржи: назив суда који је донео одлуку, лично име судије, лично име окривљеног, место пребивалишта окривљеног односно назив

и седиште окривљеног правног лица, прекршај који је предмет прекршајног поступка, дан доношења пресуде и основ по коме је пресуда донета.

Изрека пресуде садржи: личне податке окривљеног односно назив и седиште окривљеног правног лица, чињенични опис и правну квалификацију прекршаја и одлуку којом се окривљени оглашава кривим, ослобађа кривице или се поступак обуставља.

У образложењу пресуде укратко ће се изнети садржина захтева за покретање прекршајног поступка, утврђено чињенично стање уз навођење доказа на основу којих су поједине чињенице доказане, прописи на којима се заснива пресуда и разлози за сваку тачку пресуде.

У упутству о праву на жалбу даје се поука о томе коме се органу жалба изјављује, коме предаје, у ком року и да се жалба може поднети писмено, а предати непосредно или упутити поштом препоручено.

Исправљање пресуде

Члан 223.

Погрешке у писању имена и бројева и друге очигледне погрешке у писању, рачунању и преписивању у пресуди исправљају се по службеној дужности или на предлог окривљеног, подносиоца захтева или оштећеног.

Исправке ће се извршити посебним решењем, које постаје саставни део пресуде.

Ако судска одлука садржи погрешке из става 3. члана 222. овог закона, исправљени препис пресуде доставиће се лицима која имају право жалбе. У том случају рок за жалбу тече од дана достављања исправљене пресуде.

Достављање пресуде учесницима у поступку

Члан 224.

Писмено израђена пресуда доставља се подносиоцу захтева и окривљеном по одредбама члана 147. овог закона.

Пресуда се доставља оштећеном који није подносилац захтева ако је одлучено о имовинско - правном захтеву, лицу чији је предмет одузет том пресудом, као и лицу против кога је изречена мера одузимања имовинске користи.

Достављање усмено саопштене пресуде окривљеном

Члан 225.

Ако окривљени затражи да му се достави отправак пресуде, судија је дужан да му отправак исте достави у року од осам дана од дана израде пресуде.

Захтев окривљеног у смислу става 1. овог члана уноси се у записник уз његов потпис.

Члан 226.

Одредбе овог закона које се односе на пресуду, сходно се примењују и на решење које у прекршајном поступку доносе органи управе.

Члан 227.

На поступак пред судовима, који није прописан одредбама овог закона, сходно се примењују одредбе Законика о кривичном поступку, ако овим или другим законом није друкчије одређено.

Глава XXXII

РЕДОВНИ ПРАВНИ ЛЕКОВИ

Подношење жалбе

Члан 228.

Против одлуке донете у првом степену може се изјавити жалба Вишем прекршајном суду. Жалба се предаје суду, односно органу управе, који је донео првостепену одлуку.

Жалба се подноси у року од осам дана од дана усмено саопштене одлуке, односно од дана достављања пресуде или решења.

Ко може изјавити жалбу

Члан 229.

Жалбу могу изјавити окривљени и подносилац захтева.

Жалба се може изјавити увек на пресуду и решење органа управе а на друга решења донета у прекршајном поступку само ако право на жалбу није законом искључено.

У корист окривљеног жалбу могу изјавити његов бранилац, брачни друг, сродник по крви у правој линији, брат, сестра, законски заступник, усвојитељ, усвојеник, хранитељ и лице са којим живи у ванбрачној заједници.

У корист окривљеног правног лица жалбу може изјавити представник правног лица као и физичко лице овлашћено да га представља или заступа.

Ако је изречена заштитна мера одузимања предмета чији власник није окривљени, власник предмета може изјавити жалбу само у погледу одлуке о тој мери.

Суспензивно дејство жалбе

Члан 230.

Благовремено изјављена жалба одлаже извршење одлуке, осим у случајевима кад је овим законом другачије одређено.

Одрицање и одустајање од жалбе

Члан 231.

Окривљени и подносилац захтева могу се одрећи права на жалбу пошто је одлука саопштена, а од изјављене жалбе могу одустати до доношења другостепене пресуде.

Одрицање и одустајање од права на жалбу не може се опозвати.

Одрицање малолетника од права на жалбу нема правног дејства.

Садржај жалбе

Члан 232.

Жалба треба да садржи означење одлуке против које се жалба изјављује, наводе у чему је подносилац жалбе незадовољан одлуком и потпис подносиоца жалбе.

У жалби се могу износити нове чињенице и предлагати нови докази. Позивајући се на нове чињенице подносилац жалбе је дужан да наведе доказе којима би се те чињенице имале доказати.

Ако подносилац жалбе у жалби износи нове доказе, дужан је навести зашто те доказе није раније изнео, као и чињенице које тим доказима жели доказати.

Основи због којих се одлука може побијати

Члан 233.

Одлука се може побијати:

1. због битне повреде одредаба прекршајног поступка;
2. због повреде одредаба материјалног права из Закона о прекршајима и других прописа;
3. због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања;
4. због одлуке о прекршајним санкцијама, одузимању имовинске користи, трошковима прекршајног поступка и имовинско-правном захтеву.

Битне повреде одредаба прекршајног поступка

Члан 234.

Битна повреда одредаба прекршајног поступка постоји:

1. ако је прекршајни поступак водио и одлуку донео судија односно службено лице у органу управе, који је правоснажном одлуком изузет од вођења поступка и одлучивања;

2. ако је прекршајни поступак водио и одлуку донео судија односно службено лице у органу управе, који се морао изузети (члан 102. став 1. тач. 1 - 5. овог закона);

3. ако окривљени у прекршајном поступку није саслушан пре доношења одлуке осим у случајевима из члана 85. става 3. и члана 162. става 8. овог закона;

4. ако окривљени није поучен о праву на употребу језика, или је њему или његовом браниоцу противно његовом захтеву ускраћено право да на усменом претресу или у току осталих радњи у прекршајном поступку употребљава свој језик и да на свом језику прати ток усменог претреса односно поступка (члан 86. овог закона);

5. ако је противно закону била искључена јавност на усменом претресу;

6. ако је судија, односно службено лице у органу управе одбацио захтев за покретање прекршајног поступка противно одредбама члана 159. овог закона;

7. ако је судија обуставио прекршајни поступак противно одредбама члана 216. овог закона или је донео пресуду којом се окривљени ослобађа кривице, противно одредбама члана 218. овог закона;

8. ако је пресуду донео суд који због стварне ненадлежности није могао судити у тој ствари (члан 100. овог закона);

9. ако усмено саопштена одлука није унета у записник (члан 220. став 2. овог закона);

10. ако одлуком суд, односно орган управе није у целости одлучио о захтеву за покретање прекршајног поступка;

11. ако је суд односно орган управе одлучио мимо захтева за покретање прекршајног поступка;

12. ако се одлука заснива на доказу на коме се по одредбама овог закона не може заснивати, осим ако је, с обзиром на друге доказе, очигледно да би и без тог доказа била донета иста одлука;

13. ако се одлука заснива на исказу окривљеног који није био упозорен на право да узме браниоца по свом избору или да буде испитан у присуству браниоца;

14. ако је повређена одредба члана 88. овог закона;

15. ако је изрека одлуке неразумљива, противречна сама себи или разлозима одлуке или ако одлука уопште нема разлога или у њој нису наведени разлози о одлучним чињеницама, или су ти разлози потпуно нејасни, или у знатној мери противречни, или ако о одлучним чињеницама постоји знатна противречност између оног што се у разлозима одлуке наводи, о

садржини исправа или записника о исказима датим у поступку, и самих тих исправа или записника, осим у случају из члана 220. овог закона.

Битна повреда одредаба прекршајног поступка постоји и ако судија, односно службено лице у току прекршајног поступка или приликом доношења одлуке није применио или је погрешно применио коју одредбу овог закона, или је у току прекршајног поступка повредио право одбране, а то је утицало или је могло утицати на законито и правилно доношење одлуке.

Поведа материјалног права

Члан 235.

Поведа материјалног прекршајног права постоји ако је прекршајни пропис повређен када је у питању:

1. да ли је радња за коју се окривљени гони прекршај;
2. да ли има околности које искључују прекршајну одговорност;
3. да ли има околности које искључују прекршајно гоњење, а нарочито да ли је наступила застарелост прекршајног гоњења или је ствар већ правоснажно пресуђена;
4. да ли је у погледу прекршаја који је предмет захтева за покретање прекршајног поступка примењен закон или други пропис који се не може применити;
5. да ли је одлуком о казни, заштитној мери или о одузимању имовинске користи прекорачено овлашћење које судија, односно службено лице у органу управе има по закону;
6. да ли су повређене одредбе о урачунавању задржавања, притвора и издржане казне.

Погрешно или непотпуно утврђено чињенично стање

Члан 236.

Одлука се може побијати због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања кад је суд, односно орган управе неку одлучну чињеницу погрешно утврдио или је није утврдио.

Непотпуно утврђено чињенично стање постоји и кад на то указују нове чињенице или нови докази.

Побијање пресуде и других одлука

Члан 237.

Одлука се може побијати због одлуке о казни кад том одлуком није прекорачено законско овлашћење (члан 235. став 1. тачка 5. овог закона) или суд, односно орган управе није правилно одмерио казну с обзиром на околности које утичу да казна буде већа или мања. Одлука о казни може се побијати и због тога што је суд, односно орган управе применио или није применио одредбе о ублажавању казне, о ослобођењу од казне, или што није изрекао опомену иако су за то постојали законски услови.

Одлука о заштитној мери или о одузимању имовинске користи може се побијати ако не постоји повреда из члана 235. става 1. тачке 5. овог закона или је суд неправилно донео ову одлуку или није изрекао заштитну меру односно одузимање имовинске користи иако су за то постојали законски услови.

Одлука о имовинско-правном захтеву може се побијати кад је суд о томе донео одлуку противно одредбама овог закона.

Одлука о трошковима прекршајног поступка може се побијати кад је суд, односно орган управе о томе донео одлуку из разлога као и у претходном ставу овог члана.

Поступак по жалби

Члан 238.

Неблаговремену, недозвољену и од неовлашћеног лица изјављену жалбу одбациће решењем суд, односно орган управе.

Благовремену и дозвољену жалбу суд, односно орган управе са списима ће доставити Вишем прекршајном суду у року од три дана.

Одлуке Вишег прекршајног суда

Члан 239.

Решавајући по жалби Виши прекршајни суд може жалбу одбацивати, одбити као неосновану и потврдити првостепену одлуку, или усвојити, а првостепену одлуку преиначити или укинути.

Одбацивање жалбе од стране другостепеног суда

Члан 240.

Виши прекршајни суд одбациће жалбу решењем као неблаговремену, недозвољену или изјављену од стране неовлашћеног лица, ако утврди да је суд или орган управе који је водио поступак, пропустио да то учини.

Границе испитивања првостепене одлуке

Члан 241.

Виши прекршајни суд испитује првостепену одлуку у оном делу у којем се побија жалбом, али мора увек по службеној дужности испитати:

1. да ли постоји битна повреда одредаба прекршајног поступка из члана 234. става 1. тач. 1, 3. и 7 - 15. овог закона;
2. да ли је на штету окривљеног повређено материјално право (члан 235. овог закона).

Ако жалба изјављена у корист окривљеног не садржи основ за побијање одлуке (члан 233. овог закона), Виши прекршајни суд ограничиће се

на испитивање повреда из става 1. тач. 1. и 2. овог члана, као и на испитивање одлуке о казни, заштитним мерама и одузимању имовинске користи (члан 237. овог закона).

Потврђивање првостепене одлуке

Члан 242.

Виши прекршајни суд ће пресудом одбити жалбу као неосновану и потврдити првостепену одлуку кад утврди да не постоје разлози због којих се пресуда побија, нити повреде закона из члана 241. овог закона.

Преиначење првостепене одлуке

Члан 243.

Виши прекршајни суд ће уважити жалбу и пресудом преиначити првостепену одлуку када утврди да су одлучне чињенице у првостепеном поступку утврђене и да с обзиром на утврђено чињенично стање, треба донети другачију пресуду или ако сматра да постоје такве повреде закона које се могу отклонити без укидања првостепене одлуке, или кад нађе да приликом одмеравања казне односно изрицања заштитне мере нису узете у обзир све околности које утичу на правилно одмеравање казне односно на законито изрицање заштитне мере или кад околности које су узете у обзир нису правилно оцењене.

Првостепена одлука ће се преиначити кад се утврди да је суд или орган управе који је водио прекршајни поступак, погрешно оценио исправе и доказе које није сам извео, а одлука је заснована на тим доказима.

Укидање првостепене одлуке

Члан 244.

Виши прекршајни суд ће жалбу уважити и пресудом укинути првостепену одлуку и предмет вратити суду или органу управе, на поновни поступак ако утврди да постоји битна повреда одредаба прекршајног поступка, која је утицала или је могла утицати на законито решавање прекршајне ствари, или ако сматра да због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања треба допунити или провести нови поступак, или ако је прекршајни поступак обустављен због погрешне оцене доказа или погрешне примене материјалног права. Из истих разлога може се првостепена одлука и делимично укинути ако се поједини делови одлуке могу издвојити без штете за правилно одлучивање.

Образложење другостепене пресуде

Члан 245.

У образложењу пресуде Виши прекршајни суд цениће жалбене наводе и указаће на повреде закона које је узео у обзир по службеној дужности.

Кад се првостепена одлука укида због повреде одредаба прекршајног поступка, у образложењу ће се навести које су одредбе повређене и у чему се огледа повреда.

Кад се првостепена одлука укида због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања, навешће се недостаци односно зашто су нови докази и нове чињенице важне за доношење правилне одлуке.

Дејство жалбе у корист саокривљених

Члан 246.

Кад Виши прекршајни суд поводом ма чије жалбе изјављене против одлуке утврди да су разлози због којих је донео пресуду у корист окривљеног корисни и за којег од окривљених који није изјавио жалбу или није изјавио у том правцу, поступиће по службеној дужности као да таква жалба постоји.

Достављање другостепене пресуде

Члан 247.

Виши прекршајни суд ће вратити све списе суду, односно органу управе са довољним бројем оверених преписа своје пресуде ради достављања окривљеном, подносиоцу захтева и другим заинтересованим лицима.

Дужност суда и органа управе

Члан 248.

Суд и орган управе, дужан је да спроведе све радње и расправи сва спорна питања на које је указао Виши прекршајни суд у својој пресуди. При доношењу нове одлуке, суд и орган управе везани су забраном прописаном у члану 88. овог закона.

Глава XXXIII

ВАНРЕДНИ ПРАВНИ ЛЕКОВИ

ЗАХТЕВ ЗА ПОНАВЉАЊЕ ПРЕКРШАЈНОГ ПОСТУПКА

Разлози за понављање поступка

Члан 249.

Прекршајни поступак завршен правоснажном одлуком може се поновити:

1. ако се докаже да је одлука заснована на лажној исправи или на лажној изјави сведока или вештака;
2. ако се докаже да је одлука донета услед кривичног дела судије или другог службеног лица које је учествовало у поступку;
3. ако се утврди да је лице које је кажњено за прекршај за исту радњу већ једном кажњено у прекршајном поступку;

4. ако се изнесу нове чињенице или поднесу нови докази који би сами за себе или у вези са ранијим доказима довели до другачије одлуке да су били познати у ранијем поступку.

Чињенице из става 1. тач. 1 - 3. овог члана доказују се правоснажном одлуком или пресудом у прекршајном поступку. Ако се поступак против тих лица не може спровести зато што су умрла или што постоје околности које искључују кривично гоњење, чињенице из тач. 1. и 2. става 1. овог члана могу се утврдити и другим доказима.

Подношење захтева за понављање поступка

Члан 250.

Захтев за понављање прекршајног поступка могу поднети кажњени, његов бранилац и подносилац захтева, а после смрти кажњеног захтев могу поднети у корист кажњеног и остала лица из члана 229. става 3. овог закона.

Захтев за понављање прекршајног поступка може се поднети у року од годину дана од дана правоснажности одлуке.

Поступак по захтеву

Члан 251.

О захтеву за понављање прекршајног поступка одлучује суд, односно орган управе који је донео првостепену одлуку.

У захтеву треба навести по којем се законском основу тражи понављање поступка и којим се доказима поткрепљују чињенице на којима се захтев заснива. Ако захтев не садржи те податке, одбациће се пресудом, односно решењем.

Захтев ће се одбацити и кад суд, односно орган управе на основу захтева и доказа из списка предмета из ранијег поступка утврди да је захтев поднело неовлашћено лице или да је захтев неблаговремено поднесен, или да нема законских услова за понављање поступка, или да чињенице и докази на којима се захтев заснива очигледно нису подобни да се на основу њих дозволи понављање.

Захтев за понављање прекршајног поступка у корист кажњеног може се поднети и након што је одлука извршена.

Одлуке поводом захтева за понављање поступка

Члан 252.

Ако прекршајни суд или орган управе не одбаци захтев за понављање поступка, поновиће поступак у обиму који је неопходан да се утврде чињенице због којих је захтев поднет.

Зависно од резултата поновљеног поступка, захтев ће се решењем одбити или ће се новом одлуком претходна укинута у целости или делимично.

Ако се дозволи понављање поступка, у поновном поступку суд и орган управе везан је забраном прописаном у члану 88. овог закона.

Против решења којим се дозвољава понављање поступка није дозвољена жалба.

Одлагање извршења одлуке

Члан 253.

Захтев за понављање прекршајног поступка не одлаже извршење одлуке, али ако суд, односно орган управе оцени да захтев може бити уважен, може одлучити да се одложи извршење док се не одлучи о захтеву за понављање поступка.

Решење којим се дозвољава понављање поступка одлаже извршење одлуке против које је понављање дозвољено.

ЗАХТЕВ ЗА ВАНРЕДНО ПРЕИСПИТИВАЊЕ ПРАВОСНАЖНЕ ПРЕСУДЕ

Допуштеност захтева

Члан 254.

Захтев за ванредно преиспитивање правоснажне пресуде може се поднети против другостепене пресуде због повреде закона, а у случају и под условима одређеним овим законом.

Окривљени који није користио редовни правни лек против првостепене одлуке не може поднети захтев за ванредно преиспитивање правоснажне пресуде, осим кад је само по жалби подносиоца захтева изречена строжа прекршајна санкција из члана 255. овог закона.

Случајеви у којима је допуштен захтев за ванредно преиспитивање пресуде

Члан 255.

Захтев за ванредно преиспитивање правоснажне пресуде може се поднети кад је изречена:

- казна затвора;
- заштитна мера забране вршења одређених делатности;
- заштитна мера забране правном лицу да врши одређене делатности;
- заштитна мера забране одговорном лицу да врши одређене послове;

- заштитна мера забране управљања возилом на моторни погон лицу које је по занимању возач;
- новчана казна преко 100.000,00 динара физичком лицу или одговорном лицу у правном лицу и предузетнику, односно 300.000,00 динара правном лицу за царинске, спољнотрговинске, девизне и пореске прекршаје;
- заштитна мера одузимања предмета за царинске, спољнотрговинске и девизне прекршаје;
- одлука о поништењу возачке дозволе на основу члана 34. став 5. овог закона.

Разлози за подношење захтева

Члан 256.

Захтев за ванредно преиспитивање правоснажне пресуде може се поднети у следећим случајевима:

1. због битне повреде одредаба прекршајног поступка (члан 234. став 1. тач. 1 - 4. и тач. 7 - 15. овог закона);
2. због повреде материјалног права на штету кажњеног предвиђене у члану 235. овог закона;
3. због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања (члан 236. овог закона);
4. због одлуке о казни (члан 237. став 1. овог закона).

Овлашћење за подношење захтева

Члан 257.

Захтев за ванредно преиспитивање правоснажне пресуде могу поднети кажњени, његов бранилац и законски заступник.

Рок за подношење захтева

Члан 258.

Захтев за ванредно преиспитивање правоснажне пресуде подноси се у року од петнаест дана од дана пријема пресуде донете у другом степену.

Захтев за ванредно преиспитивање правоснажне пресуде подноси се писмено Врховном суду Србије.

Одлучивање о захтеву

Члан 259.

О захтеву за ванредно преиспитивање правоснажне пресуде одлучује Врховни суд Србије.

Одлуке поводом захтева

Члан 260.

Неблаговремени, недозвољени или од неовлашћеног лица поднет захтев за ванредно преиспитивање правоснажне пресуде Врховни суд Србије одбациће решењем.

Врховни суд Србије ће пресудом одбити захтев за ванредно преиспитивање правоснажне пресуде као неоснован ако утврди да не постоји повреда прописа на коју се позива подносилац захтева.

Кад Врховни суд Србије утврди да је захтев за ванредно преиспитивање правоснажне пресуде основан, донеће пресуду односно решење којим ће или преиначити правоснажну пресуду или је укинути у целини или делимично и предмет вратити суду, односно органу управе на поновно одлучивање.

Ако Врховни суд Србије нађе да разлози због којих је донео одлуку у корист кажњеног постоје и за којег од кажњених саучесника или саизвршилаца, који нису поднели захтев за ванредно преиспитивање правоснажне пресуде, поступиће по службеној дужности као да такав захтев постоји.

Обавезе суда

Члан 261.

Ако је правоснажна пресуда укинута и предмет враћен на поновну одлуку, суд односно орган управе дужан је да изведе све процесне радње на које је указао Врховни суд Србије.

Пред судом, односно органом управе окривљени може истицати нове чињенице и нове доказе.

При доношењу одлуке суд, односно орган управе везан је забраном из члана 88. овог закона.

Одлагање извршења

Члан 262.

Захтев за ванредно преиспитивање правоснажне пресуде не одлаже извршење пресуде, али на предлог кажњеног, Врховни суд Србије може наложити суду да одложи односно прекине извршење пресуде док не одлучи о захтеву, ако има основа из којих може закључити да ће удовољити захтеву.

Сходна примена Законика о кривичном поступку

Члан 263.

На поступак пред Врховним судом Србије, по захтеву за ванредно преиспитивање против другостепене пресуде сходно се примењују одредбе о

захтеву за ванредно преиспитивање правоснажне пресуде из Законика о кривичном поступку ако овим законом није другачије предвиђено.

ЗАХТЕВ ЗА ЗАШТИТУ ЗАКОНИТОСТИ

Подношење захтева за заштиту законитости

Члан 264.

Против правоснажне пресуде може се подићи захтев за заштиту законитости ако је повређен закон или други пропис о прекршају.

Захтев за заштиту законитости подиже републички јавни тужилац у року од три месеца од дана достављања пресуде.

Захтев за заштиту законитости не може се подићи ако је Врховни суд Србије решавао по захтеву за ванредно преиспитивање правоснажне пресуде.

Одлучивање по захтеву

Члан 265.

О захтеву за заштиту законитости одлучује Врховни суд Србије (у даљем тексту: суд).

О седници већа суд ће обавестити републичког јавног тужиоца.

Пре него што предмет буде изнесен на решавање судија одређен за известиоца може по потреби да прибави обавештење о истакнутим повредама закона.

Члан 266.

При решавању о захтеву за заштиту законитости суд ће се ограничити само на испитивање повреде прописа на коју се јавни тужилац позива у свом захтеву.

Суд ће пресудом одбити захтев за заштиту законитости као неоснован ако утврди да не постоји повреда прописа на коју се указује у захтеву.

Кад суд утврди да је захтев за заштиту законитости основан, донеће пресуду којом ће, према природи повреде, преиначити правоснажну одлуку или укинути у целости или делимично одлуке прекршајног суда и Вишег прекршајног суда и предмет вратити на поновно одлучивање прекршајном суду, или ће се ограничити само на то да утврди повреду прописа.

Члан 267.

Ако је захтев за заштиту законитости подигнут на штету кажњеног, а суд нађе да је основан, утврдиће само да постоји повреда закона, не дирајући у правоснажну одлуку.

Ако суд нађе да разлочи због којих је донео одлуку у корист кажњеног постоје и за неког од кажњених саизвршилаца за којег није подигнут захтев за заштиту законитости, поступиће по службеној дужности као да такав захтев постоји.

Ако је захтев за заштиту законитости подигнут у корист кажњеног, суд је при доношењу одлуке везан забраном из члана 88. овог закона.

Достављање пресуде

Члан 268.

Одлука суда у потребном броју примерака доставља се прекршајном суду преко Вишег прекршајног суда.

Члан 269.

Ако је правоснажна пресуда укинута и предмет враћен на поновно вођење прекршајног поступка, за основу ће се узети ранији захтев за покретање прекршајног поступка.

Суд је дужан да изведе све процесне радње и да расправи питања на која му је указао суд.

Пред судом и Вишим прекршајним судом могу се истицати нове чињенице и подносити нови докази.

Суд је приликом доношења нове одлуке везан забраном из члана 88. овог закона.

Захтев за заштиту законитости не одлаже извршење пресуде, али суд при решавању о захтеву може наложити надлежном суду да одложи односно прекине извршење пресуде док не одлучи о подигнутом захтеву.

Глава XXXIV

ПОСТУПАК ПРЕМА МАЛОЛЕТНИЦИМА

Примена законских одредби

Члан 270.

У прекршајном поступку према малолетнику примењују се одредбе ове главе, а остале одредбе прекршајног поступка предвиђене овим законом само ако нису у супротности са овим одредбама.

Ако другачије није прописано овим законом, у прекршајном поступку према малолетнику сходно се примењују одредбе Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица.

Хитност поступка

Члан 271.

Прекршајни поступак према малолетнику је хитан.

Пре изрицања васпитне мере или казне малолетнику, прибавиће се мишљење надлежног органа старатељства, осим ако је у међувремену малолетник постао пунолетан.

Ако надлежни орган старатељства не достави мишљење у року од шездесет дана, суд може малолетнику изрећи укор или новчану казну и без мишљења органа старатељства, водећи рачуна о душевној развијености, осетљивости и личним својствима малолетника.

При предузимању радњи према малолетнику у његовом присуству, а нарочито при његовом испитивању, лица која учествују у поступку дужна су да поступају обазриво, водећи рачуна о душевној развијености, осетљивости и личним својствима малолетника.

Позивање малолетника

Члан 272.

Малолетник се позива преко родитеља, односно законског заступника, осим ако то није могуће због потребе да се хитно поступа или из других оправданих разлога.

Ако се малолетник не позива преко родитеља, односно законског заступника, суд који води прекршајни поступак ће их обавестити о покретању поступка.

Обавеза сведочења

Члан 273.

Нико не може бити ослобођен од дужности да сведочи о околностима потребним за оцењивање душевне развијености малолетника, упознавање његове личности и прилика у којима живи.

Раздвајање и спајање поступка

Члан 274.

Кад је малолетник учествовао у извршењу прекршаја заједно са пунолетним лицима, поступак према њему ће се раздвојити и спровести по одредбама овог закона.

Поступак према малолетнику може се водити заједно са поступком против пунолетних лица и спровести по општим одредбама овог закона само ако је спајање поступка неопходно за свестрано разрешење ствари.

Решење о раздвајању, односно спајању поступка доноси поступајући судија. Против овог решења није дозвољена жалба.

Права родитеља и старатеља

Члан 275.

У поступку према малолетницима, орган старатељства, родитељи, односно законски заступник малолетника имају право да се упознају са током поступка, да у току поступка стављају предлоге и да указују на чињенице и доказе који су важни за доношење правилне одлуке.

Нецелисходност покретања поступка

Члан 276.

Суд може одлучити да се не покрене прекршајни поступак против малолетника ако сматра да не би било целисходно да се поступак води с обзиром на природу прекршаја и околности под којима је прекршај учињен, ранији живот малолетника и његова лична својства.

У случају из става 1. овог члана решењем ће се одбацити захтев за покретање прекршајног поступка са образложењем због чега је захтев одбачен, а о учињеном прекршају обавестиће се родитељ, усвојитељ, односно старатељ малолетника и орган старатељства ради предузимања мера у оквиру њихових овлашћења.

Право на подношење жалбе

Члан 277.

Против пресуде донете у поступку којим је малолетник оглашен кривим за прекршаје жалбу могу изјавити, поред лица из члана 229. овог закона, још и старатељ, брат, сестра и хранитељ малолетника.

Лица из става 1. овог члана могу изјавити жалбу у корист малолетника и против његове воље.

Поступање према детету

Члан 278.

Кад судија утврди да малолетник у време извршења прекршаја није имао навршених четрнаест година живота обуставиће прекршајни поступак.

У случају из става 1. овог члана суд ће о прекршају који је учињен обавестити родитеља, усвојитеља и старатеља малолетника, као и орган старатељства а по потреби може обавестити и школу односно организацију у којој је малолетник смештен.

Искључење јавности

Члан 279.

У поступку према малолетнику увек ће се искључити јавност.

Глава XXXV

НАКНАДА ШТЕТЕ ЗБОГ НЕОПРАВДАНОГ КАЖЊАВАЊА

Право на накнаду штете због неоправданог кажњавања

Члан 280.

Право на накнаду штете због неоправданог кажњавања има лице коме је правоснажном пресудом била изречена прекршајна казна или заштитна мера, а касније је поводом ванредног правног лека прекршајни поступак обустављен, осим у следећим случајевима:

1. ако је прекршајни поступак обустављен због тога што је у новом поступку поводом ванредног правног лека оштећени као подносилац захтева одустао од захтева за покретање прекршајног поступка, а на основу споразума са окривљеним;
2. ако је поводом захтева за понављање прекршајног поступка на штету окривљеног нови поступак обустављен услед смрти или каквог трајног душевног обољења окривљеног после учињеног прекршаја;
3. ако је нови прекршајни поступак обустављен због застарелости гоњења до кога је дошло због недостижности окривљеног;
4. ако је окривљени својим лажним признањем или на други начин намерно проузроковао своје кажњавање, осим ако је на то био принуђен.

Други случајеви права на накнаду штете

Члан 281.

Право на накнаду штете има и лице:

1. према коме је одређено извршење прекршајне санкције пре правоснажности пресуде ако у жалбеном поступку дође до обуставе прекршајног поступка;
2. које је било задржано у прекршајном поступку, па је поступак обустављен;
3. које је издржало казну затвора па му је поводом ванредног правног лека или поводом жалбе изјављене против пресуде којом је одређено извршење пресуде пре правоснажности, изречена казна затвора краћа од казне коју је издржало, или је изречена прекршајна санкција која се не састоји у лишењу слободе;
4. које је услед грешке или незаконитог рада судије неосновано задржано дуже него што закон дозвољава.

Враћање новчаних износа

Члан 282.

Лице коме је у прекршајном поступку неоправдано изречена новчана казна, заштитна мера одузимања имовинске користи или заштитна мера одузимање предмета има право на враћање плаћене новчане казне, враћање одузете имовинске користи, враћање предмета или новчане вредности одузетог предмета (у даљем тексту: враћање новчаног износа).

Сматра се да је лице неоправдано кажњено ако је у случају преиначења или укидања правоснажне осуђујуће пресуде, односно решења о кажњавању поступак против њега обустављен или је донета ослобађајућа пресуда услед тога што је утврђено да дело није прекршај или што постоје основи који искључују одговорност учиниоца прекршаја, или што није доказано да је оно учинило прекршај.

Враћање новчаног износа не може захтевати кажњено лице које је својим лажним признањем проузроковало кажњавање.

После смрти неоправдано кажњеног лица накнаду штете односно враћање новчаног износа могу тражити његов брачни друг и његови сродници које је он по закону био дужан да издржава.

Застаревање права на враћање новчаног износа

Члан 283.

Право неоправдано кажњеног лица и лица које је оно по закону било дужно да издржава, да тражи накнаду штете, односно враћање новчаног износа, застарева за једну годину од дана правоснажности пресуде, односно решења којим је прекршајни поступак био обустављен.

Застарелост из става 1. овог члана се прекида подношењем захтева министарству надлежном за послове прекршаја, односно органу управе који је водио прекршајни поступак.

Ако је захтев за накнаду штете односно враћање новчаног износа поднело неоправдано кажњено лице, после његове смрти лица из члана 282. став 4. овог закона могу продужити поступак за остваривање захтева у року од три месеца од дана смрти неоправдано кажњеног лица, и то само у границама раније поднетог захтева.

Ако се неоправдано кажњено лице одрекло захтева за наплату штете односно враћање новчаног износа, после његове смрти захтев се не може поднети.

Поступак остваривања права

Члан 284.

Овлашћено лице дужно је да се са својим захтевом за накнаду штете обрати министарству надлежном за послове прекршаја, односно органу

управе који је водио прекршајни поступак, ради споразума о постојању штете и висини накнаде.

Ако до споразума не дође у року од два месеца од дана пријема захтева, овлашћено лице може надлежном суду поднети тужбу за накнаду штете против Републике Србије, у року од тридесет дана од дана истека рока за постизање споразума.

Захтев за враћање новчаног износа подноси се републичком органу управе надлежном за финансије. Ако надлежни орган одбије захтев или у року од два месеца не донесе решење по захтеву, овлашћено лице може свој захтев остварити тужбом за накнаду штете код надлежног суда у року из става 2. овог члана.

Док траје поступак код надлежног органа из ст. 1, 2. и 3. овог члана, не тече застарелост предвиђена у члану 283. овог закона.

Глава XXXVI

ПРЕКРШАЈНИ ПОСТУПАК КОЈИ ВОДЕ ОРГАНИ УПРАВЕ

Надлежни органи управе

Члан 285.

Кад је за прекршај прописана само новчана казна, законом се сагласно члану 4. и 35. ст. 2 и 3. овог закона, може прописати, да прекршајни поступак за поједине прекршаје, у првом степену воде органи управе.

За прекршаје за које је прописана казна затвора, за које се могу изрећи заштитне мере, које учине малолетници, за прекршаје лица која уживају дипломатски имунитет, за одлучивање о имовинско-правном захтеву и друге, за које је искључиво надлежан суд, орган управе предмет уступа надлежном суду.

У прекршајном поступку који се води пред органом управе, о довођењу, задржавању, јемству, задржавању путне исправе, претресању и другим питањима за која према овом закону може бити искључиво надлежан суд, орган управе уступа надлежном суду одлучивање по овим питањима.

Орган управе прекршајни поступак води по одредбама овог закона.

Кумулација стварне надлежности

Члан 286.

Када је исто лице окривљено за више прекршаја, те је за вођење прекршајног поступка за неке од прекршаја надлежан суд, а за неке орган управе, поступак ће се водити пред судом, по принципу опште месне надлежности.

Покретање прекршајног поступка

Члан 287.

Прекршајни поступак пред органом управе покреће се на захтев овлашћеног лица или по службеној дужности, одмах по сазнању за прекршај.

Када се поступак покреће по службеној дужности, орган управе надлежан за вођење прекршајног поступка није везан захтевом за покретање прекршајног поступка у делу који се тиче лица које се терети за прекршај и прекршаја који је предмет поднетог захтева.

Састав органа који решава о прекршају

Члан 288.

За вођење прекршајног поступка у органу управе надлежна је Комисија за прекршаје или службено лице.

Комисија из става 1. овог члана састављена је од три члана од којих је један председник. Један од чланова Комисије мора бити дипломирани правник са положеним стручним испитом и најмање три године радног искуства на одговарајућим правним пословима.

Службено лице које у органу управе води прекршајни поступак и доноси решење о прекршају мора имати завршени правни факултет, положени стручни испит и најмање три године радног искуства на одговарајућим правним пословима.

Чланове Комисије за прекршаје и службено лице одређује из реда запослених у органу државне управе функционер који руководи органом.

Надлежност другостепеног органа

Члан 289.

На решење о прекршају органа управе може се изјавити жалба Вишем прекршајном суду.

Ако се жалба не изјави, решење се доставља на извршење суду надлежном по месту пребивалишта кажњеног, са забелешком да изречена новчана казна није плаћена.

На извршење новчане казне примењују се одредбе овог закона о замени новчане казне казном затвора или радом у јавном интересу.

Наплата новчане казне на месту извршења прекршаја

Члан 290.

Кад је прописом о прекршају предвиђено, овлашћено лице у органу управе надлежном за извршење прописа који је прекршајем повређен, наплатиће на месту извршења прекршаја новчану казну учиниоцу кога затекне у вршењу прекршаја. О наплаћеној новчаној казни издаје се потврда у којој се

означава који је прекршај учињен и колика је новчана казна изречена и наплаћена.

Поступање у случају неплаћања казне

Члан 291.

Ако новчана казна из члана 290. овог закона, не буде наплаћена на лицу места овлашћено лице одмах ће учиниоцу прекршаја уручити позив да исту плати у року од осам дана или да одређеног дана и часа приступи у орган управе ради вођења прекршајног поступка.

Рок за долазак по позиву за вођење прекршајног поступка из става 1. овог члана не може бити краћи од осам дана.

Учинилац прекршаја ће се у позиву посебно поучити о праву на одбрану из члана 85. овог закона.

На решење о прекршају органа управе донетом сходно одредбама овог закона, може се изјавити жалба Вишем прекршајном суду, преко органа управе који је донео решење, у року од осам дана од дана достављања решења.

На одлуку Вишег прекршајног суда, жалба није дозвољена.

Ако учинилац прекршаја у року за жалбу не плати новчану казну, нити изјави жалбу, решење о прекршају доставља се на извршење прекршајном суду надлежном по месту пребивалишта кажњеног, са забелешком да изречена новчана казна није плаћена.

На извршење новчане казне примењују се одредбе овог закона о замени новчане казне казном затвора или радом у јавном интересу.

Извршење решења о прекршају

Члан 292.

Решење о прекршају које донесе орган управе не може бити принудно извршено пре правоснажности.

Глава XXXVII

ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА

Члан 293.

Пресуда односно решење (у даљем тексту: одлука) стичу својство правоснажности када се више не могу побијати жалбом или кад жалба није дозвољена.

Одлука донета у прекршајном поступку извршава се кад постане правоснажна и кад за извршење нема законских сметњи, ако овим законом није другачије одређено.

Одлука којом је правоснажно изречена новчана казна или је одлучено о накнади трошкова поступка или о имовинско - правном захтеву, или је изречена мера одузимања имовинске користи, извршава се кад истекне у одлуци одређен рок за плаћање казне, трошкова поступка, имовинске користи, накнаде штете или за повраћај ствари.

Ако за поједине случајеве у закону није другачије одређено, одлука стиче својство извршности даном достављања кажњеном.

Наредба се извршава одмах ако суд који је издао наредбу не одреди другачије.

Члан 294.

Осуђујућа пресуда се може извршити и пре њене правоснажности у следећим случајевима:

1. ако окривљени не може да докаже свој идентитет или нема пребивалиште, или ако одлази у иностранство ради боравка, а суд нађе да постоји основана сумња да ће окривљени осујетити извршење изречене казне;

2. ако је окривљени кажњен за тежи прекршај из области јавног реда и мира а постоји основана сумња да ће поновити или наставити са вршењем прекршаја или да ће избећи извршење казне затвора.

У случајевима из става 1. овог члана суд ће у пресуди одредити да окривљени и пре правоснажности пресуде приступи извршењу изречене казне.

Ако окривљени изјави жалбу против пресуде којом је одређено извршење пресуде пре њене правоснажности, суд је дужан да жалбу са списом предмета достави Вишем прекршајном суду у року од 24 часа, рачунајући од часа када је жалбу примио, а Виши прекршајни суд дужан је да о жалби одлучи и своју пресуду достави суду у року од 48 часова рачунајући од часа пријема списка предмета.

На решење из става 1. овог члана подносилац захтева може изјавити жалбу у року од три дана од дана пријема решења.

Члан 295.

Казна затвора, новчана казна замењена казном затвора, рад у јавном интересу, заштитне мере и васпитне мере извршавају се по закону којим се уређује извршење кривичних санкција, ако овим законом није другачије одређено.

Извршење заштитне мере одузимања предмета

Члан 296.

Заштитну меру одузимања предмета извршава орган у чију надлежност спада извршење односно надзор над извршењем прописа по којима је заштитна мера изречена, ако законом није другачије одређено.

Одузети предмети продају се по прописима који важе за пореско извршење, уколико посебним прописима није другачије одређено.

Ако је пресудом одређено да ће се одузети предмет предати одређеном органу или организацији, тај орган или организација ће се позвати да предмет преузме.

Ако је учинилац самовољно отуђио или уништио предмет прекршаја или на други начин онемогућио извршење, посебним решењем суда обавезаће се да плати новчани износ који одговара вредности тог предмета.

Новчани износ добијен продајом предмета који је својина учиниоца прекршаја, а одузет је по пресуди суда, приход је буџета Републике Србије.

Ако су продати предмети који нису својина учиниоца прекршаја или њима не располаже правно лице учинилац прекршаја, износ се предаје лицу чија су својина ти предмети, односно правном лицу које располаже тим предметима. Ако је то лице непознато и не јави се ни за годину дана од дана продаје, износ добијен од продаје таквих предмета приход је буџета Републике Србије.

Обавештење о извршењу заштитне мере

Члан 297.

Органи који су по овом закону обавезни да извршавају заштитне мере дужни су да о извршењу заштитне мере обавесте суд који је меру изрекао.

Извршење мере одузимања имовинске користи

Члан 298.

Меру одузимања имовинске користи извршава суд који је донео пресуду.

Принудну наплату те мере врши орган управе надлежан за послове јавних прихода по прописима који важе за принудну наплату пореза.

Из непокретности принудно се може наплаћивати имовинска корист која се није могла наплатити на начин из става 2. овог члана.

Принудну наплату одузимања имовинске користи из непокретности врши општински суд по прописима извршног поступка.

Имовинска корист одузета пресудом приход је буџета Републике Србије.

Извршење мере одузимања имовинске користи изречене правном лицу које је после правоснажности пресуде престало да постоји спровешће се против правног лица које је преузело његову имовину до висине преузете имовине.

Органи из ст. 2. и 4. овог члана дужни су да о одузимању имовинске користи обавесте суд који је ову меру изрекао.

Трошкове извршења сноси кажњено лице.

Начин наплате новчане казне

Члан 299.

Новчану казну изречену за прекршај и трошкове прекршајног поступка извршава суд, односно орган управе који је казну изрекао.

Новчана казна, трошкови прекршајног поступка и други новчани износи уплаћују се преко поште, банке или Управе за јавна плаћања на посебној уплатници коју попуњава надлежни суд, односно орган управе у року одређеном одлуком.

Ако кажњено физичко лице у одређеном року не плати трошкове прекршајног поступка и новчану казну која прелази 15.000,00 динара и ако кажњено правно лице, одговорно лице и професионални војник не плати новчану казну и трошкове прекршајног поступка у одређеном року, наплата ће се извршити принудним путем.

На основу извршног наслова принудну наплату новчане казне изречене физичком лицу, правном лицу, одговорном лицу у правном лицу и предузетнику и принудну наплату трошкова прекршајног поступка врши надлежни орган по прописима о принудној уплати.

Орган надлежан за принудну наплату из става 4. овог члана обавезан је да у року од петнаест дана од дана покушане или извршене наплате извести надлежни суд о извршеној уплати или о разлозима неизвршења принудне наплате.

Трошкове принудне наплате новчане казне и трошкова прекршајног поступка сноси кажњени.

После смрти кажњеног принудна наплата новчане казне и трошкова прекршајног поступка неће се извршити.

Члан 300.

Ако кажњено лице коме је дозвољено да новчану казну исплаћује у ратама не врши уредно уплате, суд може закључком опозвати своју одлуку о плаћању у ратама.

Против закључка из става 1. овог члана жалба није дозвољена.

Дужност обавештавања о плаћању новчане казне

Члан 301.

О извршеној уплати новчане казне, трошкова поступка и других новчаних износа, Управа за јавна плаћања обавезна је да без одлагања извести суд, односно орган управе који је донео одлуку достављањем извештаја о плаћању уз извод о дневним променама на одговарајућим рачунима.

Члан 302.

Извршење пресуде у погледу накнаде штете и повраћаја ствари врши се по захтеву оштећеног односно сопственика ствари.

Принудна наплата накнаде штете односно повраћај ствари врши се по прописима који важе за извршни поступак.

Правоснажна пресуда је извршни наслов.

Глава XXXVIII

КОЛИЗИОНЕ НОРМЕ И УСТУПАЊЕ ПРЕДМЕТА НА ИЗВРШЕЊЕ У ОДНОСИМА ИЗМЕЂУ ПРЕКРШАЈНИХ СУДОВА У РЕПУБЛИЦИ

Члан 303.

Суд који је изрекао казну затвора, васпитну меру или заштитну меру може захтевати да се та казна односно мера изврши на подручју другог суда у Републици Србији, на коме је пребивалиште односно боравиште лица према коме се извршење има спровести.

Суд који је донео пресуду може захтевати да се ради принудне наплате новчане казне или других износа и ради одузимања предмета на основу извршне пресуде, извршење на имовини извршиоца прекршаја спроведе на подручју другог суда у Републици Србији на коме се налази имовина или предмет на коме треба спровести извршење.

У случајевима из ст. 1. и 2. овог члана захтев за спровођење извршења упућује се суду који је на основу закона или другог прописа надлежан да спроводи извршење пресуде.

Члан 304.

Суд који је према члану 303. став 2. овог закона спровео извршење на имовини учиниоца прекршаја дужан је да са наплаћеним износима или одузетим предметом поступи по налогу суда који је донео пресуду.

Суд који је спровео извршење доноси решење о трошковима који су настали при спровођењу извршења. Ради намирења тих трошкова, тај суд ће задржати потребну суму од наплаћеног износа.

Глава XXXIX

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 305.

Прописи о прекршајима који нису у складу са овим законом ускладиће се у року од једне године од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 306.

Прекршајни поступак у коме до дана примене овог закона не буде донето правоснажно решење наставиће се по одредбама овог закона.

Решење које је постало правоснажно пре дана почетка примене овог закона извршава се по прописима који су до тада важили.

Члан 307.

Даном почетка примене овог закона престаје да важи Закон о прекршајима ("Службени гласник СРС", број 44/89, "Службени гласник РС", бр. 21/90, 11/92, 6/93, 20/93, 53/93, 67/93, 28/94, 16/97, 37/97, 36/98, 44/98, 62/01, 65/01 и 55/04) и прописи донети на основу њега.

Члан 308.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије", а примењиваће се од 1. јануара 2007. године.